

Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden hyvinvointiselvitys 2006

**OULUN SEUDUN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOIDEN
HYVINVOINTISELVITYS 2006**

Kiitokset Saija Korkeakankaalle selvityksen eteen tehdystä työstä. Raportin on laatinut Saijan työn pohjalta Niko Peltokangas.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu opiskelijakunta (OSAKO)

Albertinkatu 20, 90100 Oulu
(08) 213 6016, osako@oamk.fi

Esipuhe

Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden hyvinvointia selvitetään tässä selvityksessä ensimmäistä kertaa. Samalla tämä on ensimmäinen Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan (OSAKO) tekemä selvitys, joka toteutettiin tässä laajuudessa.

Opiskelijoiden hyvinvointi on monimutkainen asia. Oletuksena on, että opiskelijat ovat nuoria ja hyvinvoivia, mutta toisaalta haasteena on tulevaisuuden hyvinvointiongelmien ehkäiseminen. Opiskelu antaa valmiudet tulevalle työuralle, ja samalla on huolehdittava siitä, ettei opiskeluaika tuota ylimääräisiä terveysongelmia työuraa vaikeuttamaan.

Hyvinvoinnin selvittäminen on myös monimutkaista. Tämä selvitys antaa OAMK:lle ja sen henkilökunnalle vinkkejä opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamiseksi ja kehittämiseksi, mutta jatkoselvittäminen on tarpeen. Kahdessa, ajallisesti turhan kaukana toisistaan tapahtuneessa osassa toteutetun selvityksen tulokset vaativat lisäselvitystä, kysymykset tarkentamista ja opiskelijakunnan tutkimustoiminnan vahvistamista. Opiskelijakunta OSAKOLle tämä selvitys antaa sekä prosessinsa että tulostensa osalta paljon hyödyllistä pureksittavaa ja käytettävää tulevaisuutta varten.

Lämmin kiitos kaikille hyvinvointiselvitykseen osallistuneille, niin vastaajille kuin toteuttajillekin!

Oulussa 30.11.2006

Niko Peltokangas

hallituksen puheenjohtaja

Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (OSAKO)

Tiivistelmä

Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) opiskelijat voivat hyvin. Opiskelijoiden terveydenhuoltopalveluissa ja niistä tiedottamisessa on parannettavaa, mutta oman kokemuksensa perusteella opiskelijat ovat terveitä ja saavat tarvitessaan hoitoa kohtuullisen helposti. Ammattikorkeakouluopiskelu ei ole vaikuttanut opiskelijoiden enemmistön terveydentilaan, mutta opiskelijat kokevat sen ennemmin huonontuneen kuin parantuneen.

Terveeksi itsensä tuntevat opiskelijat eivät kuitenkaan osallistu heille tarjottavaan terveystarkastukseen siinä määrin kuin olisi mahdollista. Tärkein kehittämisen kohde opiskelijoiden mielestä on hammashoito. OAMK:n oululaiset opiskelijat olisivat valmiita maksamaan nykyistä kattavammista opiskelijoiden terveydenhuoltopalveluista.

Liikunnan harrastaminen on aktiivista OAMK:n opiskelijoiden keskuudessa. Ammattikorkeakoulun hyvinvointipalvelujen haasteena on palvella kaikkia opiskelijoita tasa-arvoisesti paikkakunnasta riippumatta. Opiskelijat käyttävät myös opiskelijaruokailua aktiivisesti.

Opiskelijan hyvinvointia uhkaa stressi. Opiskelu, työnteko, perhe- ja muun sosiaalisen elämän yhteensovittaminen sekä epävarmat tulevaisuudennäkymät aiheuttavat stressiä ja laskevat opiskelumotivaatiota aiheuttaen myös poissaolopäiviä. Opiskelusta kuitenkin pidetään OAMK:ssa ja opiskelijat tuntevat olevansa oikealla alalla. Opiskelun vaatimaa työmäärää on opiskelijoiden mielestä sopivaa tai liian suurta. Opintojen ohjaus ja neuvonta on vaihtelevaa, mutta lähes kaikki opiskelijat uskovat tietävänsä, keneltä voivat tarvittaessa kysyä opintoihin liittyvistä asioista. Stressistä ja opiskelumotivaation heilahtelusta huolimatta opiskelijat ovat pääosin tyytyväisiä opintomenestykseensä.

Puolet opiskelijoista tekee ansiotyötä opintojen ohessa pääasiassa taloudellisen tilanteensa vuoksi. Työnteko ei opiskelijoiden omasta mielestä häiritse opiskelua enemmän kuin ”vähän” tai ”kohtalaisesti”. Rahat riittävät opiskelijoilla työssäkäynnin lisäksi säästäväisten elintapojen ja vanhempien tuen ansiosta. Monet kuitenkin pitävät toimeentuloaan niukkana ja epävarmana.

Sisällys

Esipuhe.....	3
Tiivistelmä.....	4
1 Johdanto	6
2 Tutkimuksen toteutus	7
2.1 Aineiston keruu.....	7
2.2 Aineiston edustavuus	7
2.3 Vastaajien taustatiedot ja tutkimuksessa käytetyt taustamuuttujat.....	8
2.4 Tutkimusmenetelmät ja tulosten raportointi	10
3 Opiskelijoiden terveyspalvelut.....	11
3.1 Tiedon saaminen terveyspalveluista	11
3.2 Terveystarkastukseen osallistuminen	12
3.3 Palvelujen saatavuus ja kehittämiskohteet.....	13
3.4 Maksuhalukkuus.....	15
4 Terveys ja terveyskäyttäytyminen.....	17
4.1 Terveystila	17
4.2 Liikunta	18
4.3 Aterioiminen opiskelijaruokalassa	20
4.4 Avuntarve.....	20
5 Opiskelu ja opiskeluolot.....	22
5.1 Opiskelun mielekkyys.....	22
5.2 Opiskelun vaatima työmäärä	23
5.3 Opintojen ohjaus ja neuvonta.....	24
5.4 Opiskelua häiritsevät tekijät	25
5.5 Opintomenestys	28
5.6 Opintojen aikainen työnteko ja toimeentulo	28
6 Yhteenveto ja pohdintaa	32
6.1 Opiskelijoiden terveyspalvelut	32
6.2 Terveys ja terveyskäyttäytyminen	32
6.3 Opiskelu ja opiskeluolot	33
Lähteet.....	34

1 Johdanto

Suomen ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia on alettu tutkia aivan viime vuosina. Valtakunnallisen Ammattikorkeakouluopiskelijan hyvinvointi -tutkimuksen (Erola 2003) lisäksi eri ammattikorkeakouluissa on tutkittu paikkakunta- ja oppilaitoskohtaisia hyvinvoinnin tekijöitä. Oulun seudun ammattikorkeakoulun (OAMK) opiskelijoiden hyvinvointia selvitetään tässä selvityksessä ensimmäistä kertaa tarkastellen koko ammattikorkeakoulua. Selvityksen on toteuttanut Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (OSAKO).

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon järjestämisvastuu on Kansainterveyslain (66/1972) nojalla opiskelupaikkakunnalla. Ammattikorkeakoululaki (351/2003) määrittää lisäksi ammattikorkeakoulun tehtäväksi opiskelijan ammatillisen kasvun tukemisen, mikä yhdistää opintojen ohjauksen ja hyvinvoinnin tukemisen ammattikorkeakoulun perustehtävään.

Selvityksen tavoitteena on hankkia tietoa Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden hyvinvoinnista sekä siihen vaikuttavista tekijöistä ja kehittämiskohteista. Aihetta tarkastellaan kolmesta näkökulmasta: 1) opiskelijan terveystalvet, 2) terveydentila ja terveystalvettyminen sekä 3) opiskelu ja opiskeluolot. Selvityksen kohteena ovat ammattikorkeakoulun suomenkieliset tutkinto-opiskelijat.

2 Tutkimuksen toteutus

Selvitys aloitettiin huhtikuussa 2006 ja kysely toteutettiin saman vuoden toukokuussa. Kyselyaineiston keräämisestä vastasi sosiaalialan opiskelija, joka teki työharjoittelunsa opiskelijakunnassa huhtikuusta ke- säkuuhun. Raportin laati opiskelijakunnan hallituksen puheenjohtaja syys-marraskuun aikana.

2.1 Aineiston keruu

Kyselylomake laadittiin Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi -tutkimuksen (ks. Erola 2004) sekä ”Terve fiilinki - parempi meininki? – Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2005” -tutkimuksen (ks. Viuhko 2006) kyselylomakkeiden pohjalta. Lomake (liite 1) koostui neljästä osasta: 1) opiskelijoiden terveyspalvelut, 2) terveys ja terveyspalvelut, 3) opiskelu ja opiskeluolot sekä 4) taustatiedot. Lomake poikkeaa pohjana käytetyistä kyselylomakkeista pääasiassa tutkimusohjelman ja selvityksen erilaisten tavoitteiden vuoksi.

Kysely toteutettiin sähköisellä Zef-tutkimusohjelmalla. Opiskelijat saivat henkilökohtaiseen OAMK:n palvelimella sijaitsevaan sähköpostilaatikkoonsa viestin, jossa oli linkki kyselylomakkeeseen. Vastausaikaa oli yhteensä kolme viikkoa, ja ensimmäisen kutsuviestin lisäksi kyselystä muistutettiin yhdellä viestillä noin viikkoa ennen kyselyn päättymistä.

Kutsuviestissä ei kerrottu, että vastaaminen on täysin anonymiä eikä vastauksia voi yhdistää vastaajiin. Vaikka tästä pidettiin kyselyssä huolta, asia oli jäänyt osalle vastaajista epäselväksi. Muistutusviesti lähetettiin erehdyksessä vain suomenkielisenä, minkä vuoksi siihen tuli useita vastauksia vieraskielisiltä opiskelijoilta, jotka eivät olleet ymmärtäneet viestiä. Kysely avattiin useammin kuin siihen todellisuudessa vastattiin, mikä osittain selittyy vieraskielisillä opiskelijoilla, jotka avasivat kyselyn vastaamatta siihen. Joissakin kysymyksissä kyllä/ei-vaihtoehdot olivat joidenkin vastaajien mielestä liian suoraviivaisia; vastausvaihtoehtoja olisi pitänyt olla enemmän tai ne olisivat voineet olla sanallisesti täydennettävissä.

Kutsuviesti lähetettiin 6208 opiskelijalle, joista 2659 avasi kyselylomakkeen kirjautuen näin vastaajiksi. Validit vastaukset kaikkiin kysymyksiin saatiin 2399 vastaajalta, joten vastausprosentiksi kertyi 38,6. Vastausprosenttiin vaikuttaa kyselyn suomenkielisyys, sillä 6208 opiskelijaan sisältyvät myös OAMK:n vieraskieliset tutkinto-opiskelijat. Vastaajien määrä on vastausprosentista huolimatta riittävä, jotta esimerkiksi koulutusyksikkökohtaisia jakaumia voidaan tarkastella.

2.2 Aineiston edustavuus

Aineisto on suhteellisen edustava (taulukko 1). Miehet ovat aineistossa enemmistönä (52 prosenttia) vaikka heidän osuutensa OAMK:n opiskelijoista on 43 %. Koulutuslinjan (aikuis- tai nuorten koulutus) mukaan edustavuus on erinomainen samoin kuin koulutusyksiköittäin tarkasteltuna. Ainoastaan Raahen tekniikan ja talouden yksikön opiskelijat jäävät hieman aliedustetuiksi. Iän mukaan tarkasteltuna 24–27-vuotiaat ovat jonkin verran yliedustettuja, kun taas 20–21-vuotiaat ovat aliedustettuja. (Vastaajat ilmoittivat syntymävuotensa, jonka perusteella ikä on laskettu.)

Taulukko 1. Aineiston edustavuus sukupuolen, koulutuslinjan, iän ja koulutusyksikön perusteella.

		aineisto	%	AMKOTA / OAMK 2005	%
Kaikki		2659	100	7443	100
Sukupuoli	Mies	1035	43	3896	52
	Nainen	1364	57	3547	48
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	358	15	1090	15
	Nuorten koulutus	2026	85	6353	85
Ikä	20–21	356	15	1909	27
	22–23	628	27	1813	25
	24–25	547	23	1084	15
	26–27	252	11	603	8
	28–29	121	5	376	5
	30–	464	20	1363	19
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	176	7	442	6
	Liiketalous	484	20	1471	21
	Luonnonvara-ala	127	5	310	5
	Tekniikka	806	34	2250	33
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	103	4	189	3
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	462	19	1191	17
	Raahen tekniikka ja talous	233	10	1032	15

2.3 Vastaajien taustatiedot ja tutkimuksessa käytetyt taustamuuttujat

Tärkeimpinä taustamuuttujina käytettiin sukupuolta, koulutusyksikköä ja koulutuslinjaa (aikuis- tai nuorten koulutus). Erityisesti opiskeluun ja opiskeluoloihin liittyvissä sekä paikkakuntaakohtaisesti kiinnostavissa kysymyksissä tarkasteltiin myös vastausten suhdetta asuinkuntaan, opiskeluvuoteen ja koulutusalaan (onko vaihtanut koulutusalaan). Taustatietoina selvitettiin lisäksi perhe- tai asuinmuoto sekä koulutusohjelma vastaajajoukon profiilin selvittämiseksi. Koulutusohjelmakysymyksessä ei huomioitu kahden yksikön samannimisiä koulutusohjelmia. Taustatietojen yhteenveto on taulukossa 2.

Taulukko 2. Vastaajat opiskeluvuoden, asuinkunnan, perhe-/asuinmuodon ja koulutusohjelman mukaan.

		aineisto	%
Opiskeluvuosi	1. vuosi	604	26
	2. vuosi	648	27
	3. vuosi	518	22
	4. vuosi	428	18
	5. tai useampi vuosi	189	8
Koulutusala	Sama kuin AMK-opiskelun alkaessa	2242	94
	Eri kuin AMK-opiskelun alkaessa	146	6
Asuinkunta AMK-opiskelun aikana	Oulainen	58	3
	Oulu	1732	75
	Raahe	213	9
	Muu	303	13
Perhe-/asuinmuoto	Yksin omassa taloudessa	862	36
	Yhteistaloudessa	121	5
	Avio-/avopuolison kanssa	832	35
	Puolison ja lapsen/lasten kanssa	419	18
	Yksin lapsen/lasten kanssa	48	2
	Vanhempien luona	84	4
	Muu	25	1
Koulutusohjelma	Business Information Technology	9	0,4
	International Business	25	1,1
	Information Technology	8	0,3
	Kirjasto- ja tietopalvelun ko	52	2,2
	Liiketalouden ko	349	14,7
	Tietojenkäsittelyn ko	158	6,6
	Musiikin ko	47	2,0
	Tanssinopettajan ko	16	0,7
	Viestinnän ko	113	4,7
	Maaseutuelinkeinojen ko	60	2,5
	Maisemasuunnittelun ko	37	1,6
	Puutarhatalouden ko	29	1,2
	Bioanalytiikan ko	24	1,0
	Ensihoidon ko	20	0,8
	Fysioterapian ko	24	1,0
	Hoitotyön ko	244	10,3
	Kuntoutusohjauksen - ja suunnittelun ko	10	0,4
	Optometrian ko	22	0,9
	Radiografian ja sädehoidon ko	34	1,4
	Sosiaalialan ko	126	5,3
	Suun terveydenhuollon ko	20	0,8
	Toimintaterapian ko	36	1,5
	Automaatiotekniikan ko	48	2,0
	Hyvinvointitekniikan ko	64	2,7
	Kone- ja tuotantotekniikan ko	178	7,5
	Laboratorioalan ko	46	1,9
	Rakennustekniikan ko	162	6,8
	Talotekniikan ko	38	1,6
	Tietotekniikan ko	381	16,0

2.4 Tutkimusmenetelmät ja tulosten raportointi

Aineiston analysoitiin tilastollisilla menetelmillä SPSS-tilasto-ohjelmalla. Muuttujista otettiin suorat prosenttijakaumat ja lisäksi muuttujien välisiä yhteyksiä tarkasteltiin ristiintaulukoinnin avulla. Tulokset raportoidaan tekstissä pääasiassa suorien jakaumien osalta. Taulukoissa on kuvattu jakaumat edellä mainittujen taustamuuttujien valossa. Kysymykset, joihin vastaaja sai antaa useamman vastauksen, on esitetty pylväsdiagrammeina. Selvityksen analysoinnin ja raportoinnin viivästymisen vuoksi niistä ei ole saatavilla taustamuuttujien mukaan tehtyjä erittelyjä.

Tuloksia verrataan joidenkin kysymysten osalta Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004 - tutkimukseen (Erola 2004) tai Yliopisto-opiskelijoiden terveystutkimus 2004:än (Kunttu & Huttunen 2005). Vertailu ei kuitenkaan ole laajaa, sillä selvityksen tarkoituksena on Oulun seudun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden hyvinvoinnin selvittäminen ja sen kehittämiskohteiden löytäminen. Raportti etenee kyselylomakkeen osien järjestyksen mukaisesti. Lopuksi yhteenvedossa tuloksia kerrataan lyhyesti pohtien niiden tulosten taustalla olevia syitä.

3 Opiskelijoiden terveystalvelut

3.1 Tiedon saaminen terveystalveluista

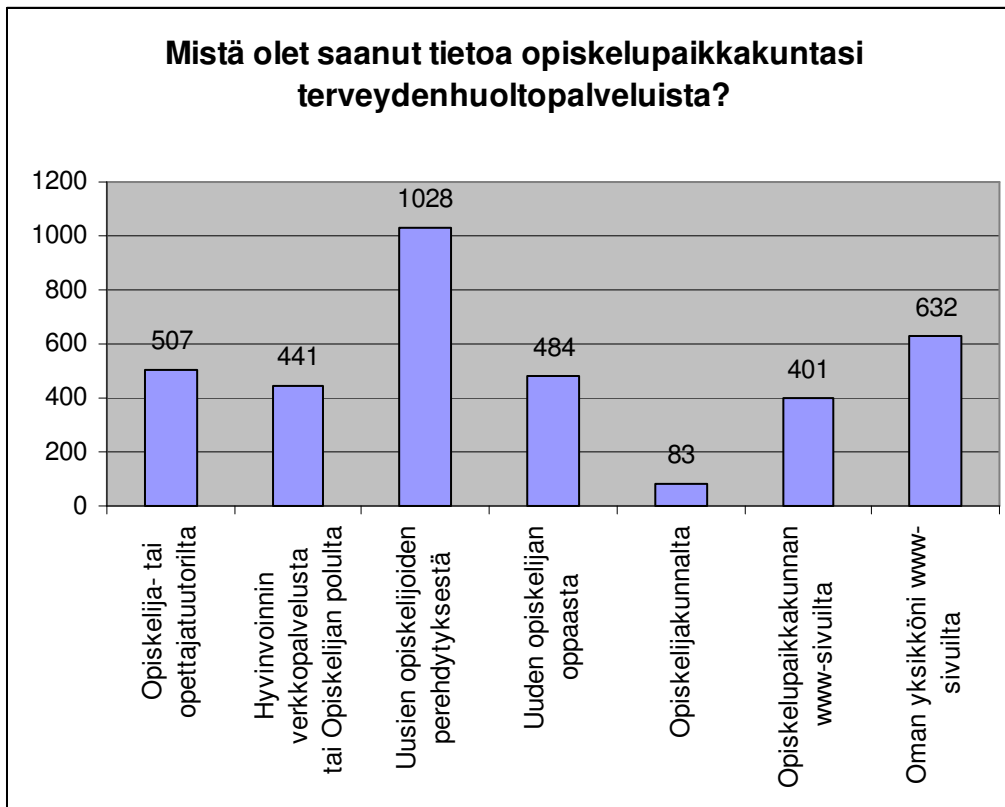
Terveydenhuoltalveluista tiedottaminen havaittiin puutteelliseksi (taulukko 3). Vastanneista 56,5 prosenttia arvioi saaneensa riittävasti tietoa opiskelupaikkakuntansa terveydenhuoltalveluista, kun taas 43,5 prosenttia piti tiedotusta riittämättömänä. Heikoimmat tulokset saatiin Raahen tekniikan ja talouden, Kulttuurialan sekä Oulaisten terveystalan yksiköistä. Eniten tietoa olivat saaneet Sosiaali- ja terveystalan yksikössä opiskelevat. Koko maan ammattikorkeakouluopiskelijoihin verrattuna tulos on heikko: vuonna 2004 kaikkien ammattikorkeakoulujen opiskelijoista noin 63 prosenttia oli saanut omasta koulustaan tietoa opiskelijapaikkakunnan terveystalveluista (Erola 2004, 24–26). Naiset ovat saaneet OAMK:ssa jonkin verran enemmän tietoa terveydenhuollosta kuin miehet.

Taulukko 3. Oletko saanut riittävasti tietoa opiskelupaikkakuntasi terveydenhuoltalveluista?

		kyllä	en	N
Kaikki		56,5	43,5	2623
Sukupuoli	Mies	54,6	45,4	1023
	Nainen	59,9	40,1	1350
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	55,5	44,5	348
	Nuorten koulutus	57,9	42,1	2010
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	53,7	46,3	175
	Liiketalous	58,7	41,3	477
	Luonnonvara-ala	57,9	42,1	126
	Tekniikka	57,1	42,9	798
	Sosiaali- ja terveystala, Oulainen	54,0	46,0	100
	Sosiaali- ja terveystala, Oulu	61,3	38,7	457
	Raahen tekniikka ja talous	52,3	47,4	232

Selvästi eniten tietoa terveydenhuoltalveluista oli saatu uusien opiskelijoiden perehdytystilaisuuksista. Toiseksi merkittävin tietolähde on oman yksikön www-sivut. Vähiten tietoa ilmoitettiin saadun opiskelijakunnalta, mutta opiskelijakunnan julkaisema Uuden opiskelijan opas oli kuitenkin auttanut 484 vastaajaa. (Kaavio 1, vastaaja sai merkitä kaikki haluamansa vaihtoehdot; vastaajia oli yhteensä 2352.)

Kaavio 1. Lähteet, joista vastaajat ovat saaneet tietoa terveydenhuoltopalveluista

3.2 Terveystarkastukseen osallistuminen

Suurin osa vastaajista ei ole osallistunut uusien opiskelijoiden terveystarkastukseen (taulukko 4). Vastanneista 8,8 prosentin mielestä tarkastusta ei ole ollut tarjolla ja 13,8 prosenttia ei ole ollut tietoinen mahdollisuudesta. Aikuisten tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevista vastaajista vain 22 prosenttia on osallistunut tarkastukseen, nuorten koulutuksen vastaajista osallistuneiden osuus on 51,4 prosenttia. Miehet osallistuvat tarkastukseen selvästi harvemmin kuin naiset. Nuorten tutkintoon johtavan koulutuksen opiskelijat osallistuvat tarkastuksiin huomattavasti aikuiskoulutuksessa olevia tutkinto-opiskelijoita enemmän.

Taulukko 4. Oletko osallistunut tai aiotko osallistua opiskelijaterveydenhuollon uusille opiskelijoille suuntaamaan terveystarkastukseen?

		kyllä	en	en ole ollut tietoinen	ei ole ollut tarjolla	N
Kaikki		46,4	31,0	13,8	8,8	2548
Sukupuoli	Mies	35,9	38,3	17,3	8,5	1030
	Nainen	55,6	24,1	11,0	9,3	1360
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	22,0	50,0	16,1	11,9	354
	Nuorten koulutus	51,6	26,9	13,3	8,3	2021
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	55,7	22,7	10,2	11,4	176
	Liiketalous	46,6	33,5	13,3	6,7	481
	Luonnonvara-ala	35,4	36,2	17,3	11,0	127
	Tekniikka	39,6	37,0	15,4	8,0	803
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	50,0	21,6	12,7	15,7	102
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	69,1	16,3	7,0	7,6	460
	Raahan tekniikka ja talous	29,6	33,9	22,7	13,7	233

Vähiten tarkastukseen on osallistuttu Raahen tekniikan ja talouden yksikössä, ja osallistumisprosentti jää alle 40:n myös Luonnonvara-alan ja Tekniikan yksiköissä. Selvä enemmistö Sosiaali- ja terveysalan yksiköiden vastauksen antaneista opiskelijoista on osallistunut uusien opiskelijoiden terveystarkastukseen. Tietoisuus tarjolla olevasta tarkastuksesta on huonointa Raahen tekniikan ja talouden yksikössä. Raahen lisäksi Kulttuurialan, Luonnonvara-alan ja Oulaisten terveysalan yksikön opiskelijoista yli 10 prosenttia ilmoittaa, ettei tarkastusta ole ollut tarjolla. Tilanne on valtakunnallista vertailua parempi: koko maan ammattikorkeakoulujen opiskelijoista tarkastukseen oli osallistunut 38 prosenttia vuoden 2004 tietojen mukaan ja yhtä suuri osuus ilmoitti, ettei tarkastusta ole ollut tarjolla (Erola 2004, 32–33).

3.3 Palvelujen saatavuus ja kehittämiskohteet

Opiskelijaterveydenhuollon vastaanotolle pääsemisessä on ongelmia jonkin verran (taulukko 5). 11,4 prosenttia vastaajista on kokenut vastaanotolle pääsyn vaikeaksi tai ei ole päässyt vastaanotolle lainkaan. Kulttuurialan ja Oulaisten terveysalan yksiköiden opiskelijat ovat kokeneet vastaanotolle pääsyn muita vaikeammaksi. Merkittäviä eroja sukupuolten mukaan ei ilmennyt. Raahessa asuvat ja opiskelevat vastaajat ilmoittivat hieman muita useammin, etteivät ole päässeet vastaanotolle halutessaan.

Taulukko 5. Kuinka helppoa sinun on ollut päästä tarvittaessa opiskelijaterveydenhuollon vastaanotolle?

		helppoa	vaikeaa	en ole päässyt	en ole tarvinnut	N
Kaikki		44,9	8,1	3,3	43,7	2424
Sukupuoli	Mies	38,1	7,6	2,4	51,8	982
	Nainen	50,8	8,9	3,6	36,7	1305
Asuinkunta AMK-opintojen aikana	Oulainen	38,9	5,6	0,0	55,6	54
	Oulu	52,3	8,7	2,8	36,2	1653
	Raahen	25,5	7,7	6,3	60,6	208
	Muu	25,2	6,6	2,8	65,4	286
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	55,8	12,8	2,9	28,5	172
	Liiketalous	49,0	6,6	2,2	42,2	457
	Luonnonvara-ala	43,4	6,6	2,5	47,5	122
	Tekniikka	44,0	7,1	2,5	46,5	762
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	29,2	15,6	3,1	52,1	96
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	55,4	9,2	4,1	31,3	444
	Raahen tekniikka ja talous	23,8	9,3	5,7	61,2	227

Suurin osa vastanneista (69,1 %) ei ole tarvinnut muita terveystarkastuksia (taulukko 6). 4,2 % vastaajista ei ole päässyt vastaanotolle halutessaan, prosenttiosuus on suurin Raahen tekniikan ja talouden yksikössä (6,2 %). Kulttuurialan yksikön vastaajista 29,7 prosenttia arvioi vastaanotolle pääsyn vaikeaksi tai mahdollottomaksi, mikä on suurin prosenttiosuus verrattaessa kaikkia koulutusyksiköitä. Raahessa asuvat opiskelijat ovat kuitenkin arvioineet palvelujen saatavuuden paremmaksi kuin Oulaisissa, Oulussa tai muilla paikkakunnilla asuvat. Palvelujen tarve oli suurinta Oulussa, jossa niiden saatavuus koettiin huonoimmaksi.

Taulukko 6. Kuinka helppoa sinun on ollut päästä tarvittaessa muiden opiskelijalle suunnattujen terveyspalvelujen (esimerkiksi hammashuolto- ja mielenterveyspalvelujen) vastaanotolle?

		helppoa	vaikeaa	en ole päässyt	en ole tarvinnut	N
Kaikki		12,5	14,2	4,2	69,1	2458
Sukupuoli	Mies	13,6	14,9	3,5	67,9	998
	Nainen	12,0	13,7	4,9	69,4	1327
Asuinkunta AMK-opintojen aikana	Oulainen	7,3	14,5	3,6	74,5	55
	Oulu	13,8	16,5	4,7	65,1	1686
	Raahe	17,1	6,7	5,2	71,0	210
	Muu	6,3	8,7	2,1	82,9	287
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	15,4	24,0	5,7	54,9	175
	Liiketalous	13,3	13,5	4,3	68,9	466
	Luonnonvara-ala	15,1	8,7	4,8	71,4	126
	Tekniikka	14,3	17,0	3,6	65,1	776
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	5,9	8,9	1,0	84,2	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	7,8	13,0	4,7	74,4	446
	Raahen tekniikka ja talous	15,0	7,0	6,2	71,8	227

61,7 prosenttia vastaajista ilmoitti vastausten perusteella olevansa kirjoilla muulla kuin opiskelupaikkakunnallaan (taulukko 7). Reilu viidennes vastaajista on käyttänyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana terveyskeskuspalveluja kotipaikkakunnallaan, joka on eri kuin heidän opiskelupaikkakuntansa. Lähes puolet heistä on käyttänyt palveluja useammin kuin kerran. Naiset ilmoittivat käyttäneensä kotipaikkakunnan palveluja hieman useammin kuin miehet, ja aikuiskoulutuksessa olevat tutkinto-opiskelijat useammin kuin nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat. Asuinkunta vaikuttaa palvelujen käyttöön siten, että muualla kuin OAMK:n toimipaikkakunnilla asuvat opiskelijat käyttävät terveyskeskuspalveluja kotipaikkakunnallaan hieman useammin kuin opiskelupaikkakunnalla.

Taulukko 7. Oletko käyttänyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana terveyskeskuspalveluja kotipaikkakunnallasi, jos se on eri kuin opiskelupaikkakuntasi?

		kerran	2-5 kertaa	yli 5 kertaa	en ker- taakaan	kunta on sama	N
Kaikki		11,7	10,3	1,2	38,6	38,3	2496
Sukupuoli	Mies	10,8	8,9	1,1	47,5	31,7	1025
	Nainen	12,5	11,0	1,3	31,3	44,0	1348
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	13,8	12,9	1,7	40,5	31,0	348
	Nuorten koulutus	11,4	9,7	1,1	37,9	39,9	2010
Asuinkunta AMK-opintojen aikana	Oulainen	16,1	3,6	0,0	48,2	32,1	56
	Oulu	9,9	5,8	0,6	36,6	47,0	1717
	Raahe	10,5	6,2	1,0	42,9	39,5	210
	Muu	20,1	33,6	3,7	41,3	1,3	298
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	9,8	8,6	1,1	32,8	47,7	174
	Liiketalous	11,5	8,3	1,0	33,3	45,8	480
	Luonnonvara-ala	17,3	18,9	3,1	32,3	28,3	127
	Tekniikka	9,9	9,2	1,0	45,3	34,6	797
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	29,7	17,8	0,0	40,6	11,9	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	10,5	9,0	1,1	32,7	46,6	455
	Raahen tekniikka ja talous	11,7	13,0	1,7	40,7	32,9	231

Koulutusyksiköistä Oulaisten terveysalan yksikön opiskelijat ovat käyttäneet muualla sijaitsevan kotipaikkakuntansa palveluja selvästi muita enemmän. Oulun yksiköistä Luonnonvara-alan yksikön muualla

kirjoilla olevat opiskelijat käyttävät eniten kotipaikkakuntansa terveyskeskuspalveluja, Tekniikan yksikön opiskelijat vähiten.

Neljä viidestä vastaajasta ei ollut käyttänyt kuluneen lukukauden aikana sellaisia yksityisiä terveydenhuoltopalveluja, joita olisi tarjolla opiskelijaterveydenhuollossakin (taulukko 8). Koulutusyksikkökohtaiset erot jäivät pieniksi. Tosin Oulaisten terveysalan yksikön vastaajista vain kolme (3 %) oli käyttänyt yksityisiä palveluja muiden yksiköiden prosenttiosuuden ollessa 10,9–13,8.

Taulukko 8. Oletko käyttänyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana opiskelijaterveydenhuoltoon sisältyviä palveluja yksityisen terveydenhuollon puolella?

		kerran	2-5 kertaa	yli 5 kertaa	en kertaakaan	N
Kaikki		11,7	7,2	1,1	80,0	2487
Sukupuoli	Mies	11,1	6,7	0,9	81,2	1023
	Nainen	12,4	7,4	1,3	79,0	1350
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	10,5	9,1	1,7	78,7	352
	Nuorten koulutus	12,1	6,8	1,0	80,1	2006
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	13,8	8,6	2,9	74,7	174
	Liiketalous	12,8	10,1	1,3	75,9	477
	Luonnonvara-ala	11,9	9,5	2,4	76,2	126
	Tekniikka	10,9	7,4	0,9	80,8	798
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	3,0	0,0	0,0	97,0	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	13,1	3,9	0,9	82,1	459
	Raahen tekniikka ja talous	12,6	7,4	0,4	79,6	230

Kyselyssä kysyttiin myös opiskelijaterveydenhuollon kehityskohteista. Avoimeen kysymykseen ”mitä opiskelijaterveydenhuollon aluetta/alueita tulisi mielestäsi kehittää” saatiin 1135 vastausta. Selvästi suurin osuus vastaajista (525 vastausta) ilmoitti tärkeimmäksi kehityskohteeksi hammashuollon. Yli 100 mainintaa keräsivät myös palveluista tiedottaminen (125), mielenterveyspalvelut (115) sekä palveluiden saavutettavuus (lyhyet aukiolo- ja vastaanottoajat tai pitkät jonotusajat) (110). Kaikkien osatekijöiden yleisen kehittämisen lisäksi muita usein mainittuja kehittämisalueita ovat YTHS:n kaltaisen järjestelmän luominen ammattikorkeakouluopiskelijoille, terveydenhoitajan palvelujen siirtäminen oppilaitosten yhteyteen, erikoislääkärin palvelut (gynekologi, fysioterapia, hieronta), palveluiden hintatason alentaminen sekä hoitohenkilökunnan asiakaspalvelutaitojen parantaminen sekä kaikkien palvelujen tarjoaminen samasta toimipisteestä.

3.4 Maksuhalukkuus

Opiskelijoilta tiedusteltiin halukkuutta maksaa vuosimaksua kattavista terveydenhuoltopalveluista. Vaihtoehtoja oli kielteisen vastauksen lisäksi kaksi: olisiko opiskelija valmis maksamaan nykyisistä vai nykyistä monipuolisemmista (sisältäen hammashuolto- ja mielenterveyspalvelut) palveluista. Kysymyksessä mainittiin esimerkkinä YTHS:n 35 euron vuosimaksu.

Lähes 60 prosenttia vastaajista olisi valmis maksamaan vuosimaksua terveydenhuoltopalveluista (taulukko 9). Nykyisten palvelujen vuosimaksun kannalla on kuitenkin vain 6,6 prosenttia kaikista vastaajista. Naiset kannattavat maksua miehiä useammin. Ero on vielä suurempi nuorten ja aikuisten koulutuksessa olevilla: nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevat ovat selvästi halukkaampia maksamaan vuosimaksua kuin aikuiskoulutuksessa olevat. Koulutusyksiköistä Kulttuurialan yksikössä maksuhalukkuus on huomattavasti muita suurempaa. Oulaisissa ja Raahessa suurin osa vastaajista ei olisi valmis maksamaan nykyisistä tai niitä laajemmistakaan terveydenhuoltopalveluista. Valtakunnallisesti tarkasteltuna tulos poikkeaa Erolan (2004, 37) tutkimuksesta, jonka mukaan ainoastaan 43 prosenttia kaikista ammattikorkeakouluopiskelijoista olisi valmiita maksamaan terveydenhuoltopalveluista.

Taulukko 9. Olisitko valmis maksamaan esimerkiksi vuosimaksun kattavista ammattikorkeakouluopiskelijoille suunnatuista terveydenhuoltopalveluista?

		en	kyllä, nykyisistä palveluista	kyllä, monipuolisemmista palveluista	N
Kaikki		40,4	6,6	53,0	2477
Sukupuoli	Mies	44,8	8,3	46,8	1022
	Nainen	36,2	5,5	58,4	1335
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	55,7	5,8	38,6	345
	Nuorten koulutus	37,0	6,9	56,2	1998
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	24,7	3,4	71,8	174
	Liiketalous	38,7	5,1	56,2	473
	Luonnonvara-ala	40,8	8,0	51,2	125
	Tekniikka	41,5	8,4	50,1	798
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	57,6	2,0	40,4	99
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	34,4	6,4	59,2	453
	Raahen tekniikka ja talous	50,7	7,9	41,4	227

4 Terveys ja terveyskäyttäytyminen

4.1 Terveydentila

84 prosenttia vastaajista piti terveydentilaansa melko hyvänä tai hyvänä (taulukko 10). Huonoksi tai melko huonoksi sen arvioi vain 2,5 prosenttia. Koulutusyksiköistä Kulttuurialan yksikkö erottui vastausten perusteella hieman muista: 5,6 prosenttia sen vastaajista piti terveydentilaansa huonona tai melko huonona samalla, kun muiden yksiköiden prosenttiosuus oli 1,0–2,6. Vastaavasti hyväksi terveydentilansa arvioi 40,9 prosenttia Kulttuurialan yksikön vastaajista, ja muiden yksiköiden opiskelijoista saman vastauksen antoi 46,6–50,7 prosenttia. Erot selittynevät Kulttuurialan yksikön pienellä koolla, jonka vuoksi vastausten jakaantuminen eri vastausvaihtoehdoille näyttää suurempina prosenttiosuuksina.

Taulukko 10. Millainen on tämänhetkinen terveydentilasi?

		huono	melko huono	keski-tasoi-nen	melko hyvä	hyvä	N
Kaikki		0,1	2,4	13,6	34,6	49,4	2483
Sukupuoli	Mies	0,1	2,3	15,5	32,0	50,0	1033
	Nainen	0,1	2,4	12,3	36,5	48,8	1358
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	1,1	4,5	15,3	38,1	40,9	176
	Liiketalous	0,0	2,5	14,7	34,2	48,7	483
	Luonnonvara-ala	0,0	1,6	14,3	34,1	50,0	126
	Tekniikka	0,0	2,5	14,3	31,6	51,7	805
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	0,0	1,0	11,7	39,8	47,6	103
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	0,0	1,5	11,4	36,7	50,4	458
	Raahan tekniikka ja talous	0,0	2,6	14,7	36,2	46,6	232

Yksikkökohtaisista tuloksista voi päätellä, ettei yksikön koolla ole juurikaan merkitystä terveydentilakokemuksen suhteen: OAMK:n suurimmassa koulutusyksikössä, Tekniikan yksikössä, terveydentilansa totesi melko hyväksi tai hyväksi 83,3 prosenttia vastaajista, ja pienimmässä eli Sosiaali- ja terveysalan yksikön Oulaisten toimipisteessä (Oulaisten terveysalan yksikkö) näin vastasi 87,4 prosenttia. Kulttuurialan yksikköä lukuunottamatta kaikkien koulutusyksiköiden ”melko hyvä” tai ”hyvä” -vastausten osuus ylsi yli 80 prosenttiin kaikista vastauksista. Melko hyväksi tai hyväksi terveydentilansa kokevia oli liki saman verran kuin Erolan (2004, 43) tutkimukseen osallistuneissa (83 %). Yliopisto-opiskelijoista terveydentilaansa piti hyvänä tai melko hyvänä 85 prosenttia (Kunttu & Huttunen 2005).

Useampi opiskelija koki terveydentilansa huonontuneen ammattikorkeakouluopiskelun aikana kuin parantuneen (taulukko 11). Tilanne osoittautui samaksi kaikissa koulutusyksiköissä. Terveydentila oli huonontunut suhteellisesti useamman naisvastaajan kohdalla kuin miesvastaajilla. Prosentuaalisesti yhtä moni mies ja nainen arvioi terveytensä parantuneen opiskelun aloittamisen jälkeen.

Taulukko 11. Miten koet terveydentilasi muuttuneen AMK-opintojen aloittamisen jälkeen?

		huonontunut	ei muutosta	parantunut	N
Kaikki		18,0	70,5	11,5	2455
Sukupuoli	Mies	15,1	73,7	11,2	1030
	Nainen	19,8	68,6	11,5	1342
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	22,9	64,6	12,6	175
	Liiketalous	19,6	68,3	12,1	480
	Luonnonvara-ala	23,4	66,9	9,7	124
	Tekniikka	14,7	74,5	10,7	801
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	16,8	67,3	15,8	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	18,6	69,7	11,7	452
	Raahen tekniikka ja talous	17,7	72,7	9,5	231

Kokemus terveydentilan huonontumisesta oli vahvin Luonnonvara-alan yksikössä, jossa myös muita yksiköitä – Raahen yksikköä huomioimatta – pienempi osuus vastaajista ilmoitti terveytensä parantuneen. Kulttuurialan yksikkö ylsi prosenttiosuuksia verrattaessa toiselle sijalle sekä niiden vastaajien osalta, jotka ilmoittivat terveydentilansa huonontuneen, että niiden osalta, joiden terveydentila oli parantunut. Tekniikan ja Raahen tekniikan ja talouden yksikön vastaajista yli 72 prosenttia kertoi terveydentilan pysyneen samana. Terveydentilan arvioimiseen ennemmin huonontuneeksi kuin parantuneeksi vaikuttaa nuoren aikuisen elämäntilanteeseen liittyvä lisääntyvä huomion kiinnittäminen terveydentilaan ja itenäistymiseen liittyvä vastuunottaminen omasta terveydestä.

Vastaajia pyydettiin myös kertomaan syy mahdolliselle terveydentilan huonontumiselle. Tarkentavia vastauksia saatiin 400. Yleisimmiksi syiksi kerrottiin stressi (115 vastausta) ja liikunnan väheneminen (105 vastausta). Muita usein mainittuja selityksiä terveydentilan huonontumiselle ovat väsymys ja unettomuus, kiire, yksittäinen sairaus sekä niska-, hartia-, selkä- ja päänsäryt.

4.2 Liikunta

Kyselyssä selvitettiin opiskelijoiden liikuntaharrastuksen määrää sekä sitä, kenen järjestämään liikunta-toimintaan he osallistuvat. Koska OAMK järjestää liikuntapalveluja, opiskelijoilta kysyttiin niiden riittävyttä ja kehittämiskohteita.

Hengästymistä ja hikoilua aiheuttavaa liikuntaa harrastaa viikoittain 85,9 prosenttia ja päivittäin 9,9 prosenttia vastaajista (taulukko 12). Naiset harrastavat liikuntaa useammin kuin miehet ja pienempi osa naisista ei harrasta lainkaan liikunta miesten osuuteen verrattuna. 2 prosenttia kaikista vastaajista ei harrasta liikuntaa lainkaan, mikä on vähemmän kuin Suomen ammattikorkeakouluissa keskimäärin (noin 8 %). (ks. Erola 2004, 56; Kunttu & Huttunen 2005, 37).

Taulukko 12. Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa vapaa-ajallasi vähintään puolen tunnin ajan niin, että ainakin lievästi hengästyit ja hikoilet?

		useita kertoja päivässä	kerran päivässä	4–6 kertaa viikossa	2–3 kertaa viikossa	kerran viikossa	harvemmin	en lainkaan	N
Kaikki		1,7	8,2	20,1	38,6	17,3	12,0	2,0	2474
Sukupuoli	Mies	1,2	5,6	20,5	38,4	18,9	13,1	2,3	1033
	Nainen	2,1	10,2	19,6	38,8	16,4	11,1	1,7	1357
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	2,9	7,4	16,6	33,7	21,1	17,1	1,1	175
	Liiketalous	1,7	6,8	18,4	39,5	16,1	14,1	3,3	483
	Luonnonvara-ala	0,8	10,3	30,2	34,1	14,3	9,5	0,8	126
	Tekniikka	1,4	7,0	20,8	39,8	18,5	10,4	2,1	804
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	1,9	8,7	19,4	46,6	13,6	8,7	1,0	103
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	2,4	13,1	20,0	36,8	17,9	8,5	1,3	459
	Raahen tekniikka ja talous	0,9	5,2	18,1	37,9	17,2	19,0	1,7	232

Lainkaan liikuntaa harrastamattomia ilmoittautui suhteellisesti eniten Liiketalouden yksiköstä. Yksikkökohtaisen vertailussa pienin päivittäisten harrastajien osuus löytyy Raahen tekniikan ja talouden yksiköstä, jossa tulokseksi saatiin myös vertailun suurin prosenttiosuus harvemmin kuin viikoittain tai ei lainkaan liikuntaa harrastavista. Kaikissa yksiköissä suurin osuus vastaajista ilmoitti liikkuvansa kysymyksessä tarkoitettulla tavalla 2–3 kertaa viikossa. Yhteen kertaan viikossa liikuntaharrastus jää keskimäärin 17,3 prosentilla vastaajista. Kulttuurialan yksikössä heidän osuutensa on 21,1 prosenttia, mikä on yksikkövertailun korkein osuus tämän vaihtoehdon kohdalla. Vielä harvemmin liikuntaa harrastaa 18,2 prosenttia Kulttuurialan yksikön vastaajista, mikä on toiseksi eniten kaikkia yksiköitä vertailtaessa.

Opiskelijat harrastavat tavallisimmin omatoimista liikuntaa ja useammin yksin kuin ryhmässä (taulukko 13). Kaveriporukassa harrastaminen on tavallisinta Tekniikan yksikössä, kun taas yksin toimiminen on yleisintä Kulttuurialan ja Luonnonvara-alan yksiköissä. Kulttuurialan yksikössä myös osallistutaan suhteellisesti enemmän OAMK:n järjestämään liikuntatoimintaan kuin muissa yksiköissä. Raahen ja Oulaisen opiskelijat eivät ole ammattikorkeakoulun liikuntapalvelujen osalta tasa-arvoisessa asemassa, mikä näkyi myös vastauksissa kysymykseen ”järjestääkö OAMK mielestäsi riittävästi liikuntatoimintaa”.

Taulukko 13. Kenen järjestämään liikuntatoimintaan tavallisimmin osallistut?

		OAMK:n	jonkun muun	omatoimisesti yksin	ystävän kanssa tai kaveriporukassa	N
Kaikki		1,5	8,3	51,8	38,4	2440
Sukupuoli	Mies	1,3	5,4	42,2	51,2	1022
	Nainen	1,8	10,6	58,8	28,8	1338
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	5,7	12,1	61,5	20,7	174
	Liiketalous	1,3	11,3	50,7	36,7	477
	Luonnonvara-ala	0,0	8,8	59,2	32,0	125
	Tekniikka	1,1	5,9	43,8	49,2	795
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	0,0	5,0	59,4	35,6	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	1,8	9,0	58,8	30,4	454
	Raahen tekniikka ja talous	1,8	8,0	51,8	38,5	226

Niukka enemmistö kaikista vastaajista pitää OAMK:n järjestämää liikuntatoimintaa riittävänä (taulukko 14). Miehet ovat tyytymättömiä tarjontaan kuin naiset. Tyytyväisimpiä ovat Luonnonvara-alan ja

Kulttuurialan opiskelijat, kun taas Raahen ja Oulaisten vastaajien mielestä tarjonta ei selvästi ole riittävä. Myös enemmistä Tekniikan yksikön vastaajista pitää liikuntatarjontaa riittämättömänä. Yhteensä 1052 vastaajaa kertoi, millaista liikuntatarjontaa OAMK:n pitäisi lisätä. Kärkeen nousivat kuntosali (100 vastausta), jumppa (95 vastausta), joukkuepelit (75 vastausta), tanssi (70 vastausta) sekä turnaukset ja muu yhteinen toiminta (70 vastausta).

Taulukko 14. Järjestääkö OAMK mielestäsi riittävästi liikuntatoimintaa?

		kyllä	ei	N
Kaikki		50,2	49,8	2256
Sukupuoli	Mies	44,4	55,6	976
	Nainen	54,8	45,2	1212
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	63,8	36,3	160
	Liiketalous	56,9	43,1	434
	Luonnonvara-ala	70,2	29,8	114
	Tekniikka	43,9	56,1	758
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	27,5	72,5	91
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	56,3	43,7	410
	Raahen tekniikka ja talous	37,3	62,7	212

4.3 Aterioiminen opiskelijaruokalassa

Lähes 30 prosenttia opiskelijoista ei syö päivän pääateriaa opiskelijaruokalassa (taulukko 15). Liiketalouden yksikön vastaajista melkein puolet syö pääateriansa jossain muualla, kun taas Kaukovainion kampuksen (Kulttuurialan ja Tekniikan yksiköt) opiskelijat käyttävät opiskelijaruokalaa muita enemmän. Eniten opiskelijaruokalaa käytetään Oulaisten terveysalan yksikössä.

Taulukko 15. Syötkö päivän pääaterian useimmiten opiskelijaruokalassa?

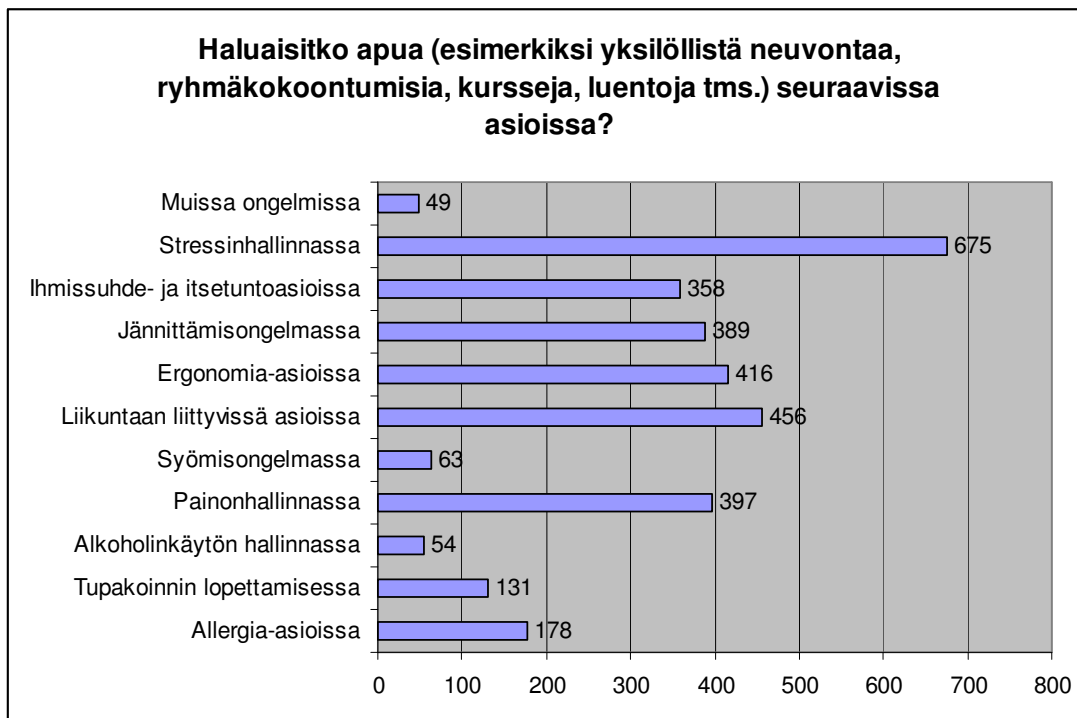
		kyllä	en	N
Kaikki		70,2	29,8	2446
Sukupuoli	Mies	69,8	30,2	1030
	Nainen	71,0	29,0	1343
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	77,7	22,3	175
	Liiketalous	51,7	48,3	474
	Luonnonvara-ala	69,0	31,0	126
	Tekniikka	74,8	25,2	803
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	85,3	14,7	102
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	83,5	16,5	455
	Raahen tekniikka ja talous	57,0	43,0	230

Kyselyssä ovat mukana myös iltaisin tai viikonloppuisin opiskelevat tutkinto-opiskelijat, ja 120 vastaajaa onkin ilmoittanut, ettei syö opiskelijaruokalassa juuri tästä syystä. Myös lyhyet koulupäivät tai työharjoittelu (120 vastausta) oli ilmoitettu muualla syömisen syyksi. Muita mainittuja syitä olivat esimerkiksi (yhteensä 620 vastausta) ruoan hinta tai hinta-laatu-suhde (85 vastausta), ”syön kotona tai muualla” (80 vastausta), ruoan huonolaatu (55 vastausta) sekä ”syön illalla kotona” (40 vastausta).

4.4 Avuntarve

Vastaajilta kysyttiin avuntarvetta joissakin elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Stressinhallinta nousee selvästi esiin suurimpana avuntarpeen aiheuttajana (kaavio x.). Muita aihepürejä ovat liikuntaan liittyvät asiat, ergonomia, painonhallinta, jännittämisiongelmat sekä ihmissuhde- ja itsetuntoasiat. (Vastauksia tuli yhteensä 1334, vastaaja sai valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.)

Kaavio 2. Avuntarve elämäntapaan liittyvissä kysymyksissä

5 Opiskelu ja opiskeluolot

5.1 Opiskelun mielekkyys

48,5 prosenttia vastaajista ilmoitti pitävänsä opiskelusta melko paljon tai hyvin paljon (taulukko 16). Lisäksi opiskelusta piti kohtalaisesti 33,7 prosenttia. Näin ollen vajaa viidennes vastaajista, 17,8 prosenttia, ei kokenut opiskelua lainkaan mielekkääksi tai piti siitä melko vähän. Naiset pitivät opiskelusta miehiä enemmän.

Taulukko 16. Pidätkö opiskelusta tällä hetkellä?

		en lain- kaan	melko vähän	kohtalai- sesti	melko paljon	hyvin paljon	N
Kaikki		3,8	14,0	33,7	35,3	13,2	2449
Sukupuoli	Mies	5,2	17,2	35,3	31,1	11,2	1031
	Nainen	2,7	11,7	32,2	38,7	14,7	1361
Opiskeluvuosi	1. vuosi	1,8	10,0	28,7	40,8	18,7	603
	2. vuosi	2,3	11,3	34,9	40,0	11,6	648
	3. vuosi	3,1	13,3	38,1	36,2	9,3	517
	4. vuosi	5,9	19,9	34,5	25,5	14,2	423
	5. tai useampi vuosi	12,7	25,9	30,2	21,2	10,1	189
Koulutusala	Sama kuin AMK-opintojen alkaessa	3,7	14,0	33,5	35,5	13,3	2236
	Eri kuin AMK-opintojen alkaessa	6,2	15,8	33,6	32,9	11,6	146
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	3,4	9,7	22,7	46,0	18,2	176
	Liiketalous	4,3	16,6	36,6	30,8	11,6	483
	Luonnonvara-ala	3,1	6,3	31,5	44,9	14,2	127
	Tekniikka	5,1	14,7	34,8	33,4	12,0	802
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	2,0	8,8	30,4	43,1	15,7	102
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	2,6	14,7	30,1	37,9	14,7	462
	Raahan tekniikka ja talous	2,2	15,1	40,1	30,2	12,5	232

Melko paljon ja hyvin paljon opiskelusta pitävien yhteismäärä vähenee, kun opinnot jatkuvat kolmatta vuotta tai pidempään. Vastaavasti myös ”en pidä opiskelusta lainkaan” ja ”pidän opiskelusta melko vähän” vastausten osuus kasvaa, mitä pidemmälle opinnot etenevät. Koulutusalan vaihtaminen ei näytä vaikuttavan opiskelusta pitämiseen, sillä prosenttiosuuksissa syntyvät erot ovat selitettävissä vertailujoukkojen erisuuruisuudella. Vähiten opiskelusta pidettiin Liiketalouden ja Tekniikan yksiköissä, eniten puolestaan Oulaisten terveysalan yksikössä sekä Kulttuurialan ja Luonnonvara-alan yksiköissä.

Yli neljä viidestä vastaajasta koki olevansa oikealla koulutusallalla (taulukko 17). Naisten kokemus oikealla alalla olemisesta oli hieman vahvempi kuin miesten. Aikuiskoulutuksessa olevat tutkinto-opiskelijat pitivät opiskeluaan jonkin verran useammin oikeana kuin nuorten koulutuksen opiskelijat. Opiskeluvuosi vaikuttaa kokemukseen vasta viidennen vuoden kohdalla, jolloin enää 72 prosenttia vastaajista piti opiskeluaan oikeana, kun muiden vuosikurssien opiskelijoilla luku oli 80,4–84,7 prosenttia. Koulutusalan vaihtaminen ei näytä vaikuttavan laskevasti tai nostavasti tyytyväisyyteen alavalintaa kohtaan.

Taulukko 17. Koetko olevasi oikealla opiskelualalla?

		kyllä	en	N
Kaikki		82,3	17,8	2400
Sukupuoli	Mies	79,2	20,8	1020
	Nainen	84,6	15,4	1327
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	86,8	13,2	349
	Nuorten koulutus	81,4	18,6	1984
Opiskeluvuosi	1. vuosi	83,6	16,4	591
	2. vuosi	84,7	15,3	636
	3. vuosi	82,5	17,5	503
	4. vuosi	80,4	19,6	423
	5. tai useampi vuosi	72,0	28,0	182
Koulutusala	Sama kuin AMK-opintojen alkaessa	82,2	17,8	2195
	Eri kuin AMK-opintojen alkaessa	81,7	18,3	142
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	89,6	10,4	173
	Liiketalous	77,8	22,2	473
	Luonnonvara-ala	81,1	18,9	122
	Tekniikka	80,2	19,8	786
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	95,0	5,0	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	88,1	11,9	455
	Raahen tekniikka ja talous	76,9	23,1	229

Raahen tekniikan ja talouden sekä Liiketalouden yksiköiden vastaajat vaikuttavat olevan tyytymättömmimpiä koulutusalaansa kohtaan, mutta yli kahdeksan prosenttiyksikön poikkeamia keskiarvosta ei esiinny. Oulaisten terveysalan yksikön opiskelijat pitävät alavalintaansa oikeana, sillä vain viisi prosenttia vastaajista valitsi ei-vaihtoehdon.

Viimeksi kuluneen lukukauden työmäärä koettiin pääosin sopivaksi tai liian suureksi. Miehet pitivät työmäärää sopivampana kuin naiset. Nuorten koulutuksen opiskelijat olivat työmäärään tyytyväisempiä kuin aikuisopiskelijat, mutta merkittävä osuus kummastakin ryhmästä arvioi sen melko usein tai jatkuvasti liian suureksi.

5.2 Opiskelun vaatima työmäärä

Opiskeluvuodella ei näytä olevan merkitystä työmäärän kannalta mutta vastausten hajonta suurenee sen mukaan, mitä pidemmälle opiskelut etenevät (taulukko 18). Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijat arvioivat työmäärän jonkin verran suuremmaksi kuin muiden vuosikurssien vastaajat. Sosiaali- ja terveysalan yksikön molempien toimipisteiden vastaajat arvioivat työmäärän melko usein tai jatkuvasti liian suureksi huomattavasti useammin kuin muiden yksiköiden opiskelijat. Tyytyväisimmiltä työmäärään vaikuttavat Raahen tekniikan ja talouden yksiköstä kyselyyn vastanneet.

Taulukko 18. Millaiseksi olet kokenut opiskeluun liittyvän työmäärän viimeksi kuluneen lukukauden aikana?

		jatku- vasti lii- an vä- häinen	melko usein liian vähäi- nen	sopiva	melko usein liian suuri	jatku- vasti lii- an suuri	N
Kaikki		1,4	5,3	44,3	38,8	10,3	2430
Sukupuoli	Mies	2,2	6,4	53,2	31,4	6,8	1027
	Nainen	0,7	4,4	37,1	44,7	13,1	1356
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	1,4	1,4	38,8	45,2	13,2	356
	Nuorten koulutus	1,4	5,9	44,9	37,9	9,9	2012
Opiskeluvuosi	1. vuosi	1,0	5,3	48,4	37,9	7,3	601
	2. vuosi	0,8	3,6	39,8	44,8	11,0	645
	3. vuosi	1,2	4,6	41,5	41,7	11,0	518
	4. vuosi	1,9	7,5	44,1	34,9	11,6	424
	5. tai useampi vuosi	4,4	5,9	50,3	24,6	12,8	183
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	2,3	13,6	40,3	34,1	9,7	176
	Liiketalous	1,7	3,5	49,7	36,5	8,6	479
	Luonnonvara-ala	0,0	2,4	48,0	44,1	5,5	127
	Tekniikka	2,0	5,4	48,9	35,7	8,0	799
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	1,0	0,0	29,7	44,6	24,8	101
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	0,4	3,5	28,4	51,8	15,8	461
	Raahan tekniikka ja talous	0,9	8,2	54,7	28,4	7,8	232

5.3 Opintojen ohjaus ja neuvonta

Suurin osa vastaajista (56,3 %) piti saamaansa opintojen ohjausta ja neuvontaa vaihtelevana (taulukko 19). Riittäväksi tai riittämättömäksi ohjauksen arvioi samansuuruinen osuus vastaajista. Kysymyksenasettelu tosin saattoi houkuttaa ohjaukseen vähänkin tyytymättömät valitsemaan vaihtelevaa vaihtoehtoa. Tyytymättömyys ohjaukseen kasvaa hieman opintojen edetessä mutta viisi vuotta tai enemmän opiskelleet arvioivat ohjauksen ja neuvonnan 2.–4. vuoden opiskelijoita riittävämmäksi.

Taulukko 19. Millaista on ollut oppilaitoksesi tarjoama opintojen ohjaus ja neuvonta?

		riittävä	vaihtelevaa	riittämätöntä	N
Kaikki		21,9	56,3	21,8	2425
Sukupuoli	Mies	25,7	54,5	19,8	1025
	Nainen	19,2	58,0	22,8	1357
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	21,7	53,3	25,1	351
	Nuorten koulutus	22,1	56,9	21,0	2016
Opiskeluvuosi	1. vuosi	29,0	56,8	14,2	599
	2. vuosi	18,8	58,1	23,1	642
	3. vuosi	19,8	55,4	24,8	516
	4. vuosi	18,3	55,9	25,8	426
	5. tai useampi vuosi	25,1	53,5	21,4	187
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	29,9	50,0	20,1	174
	Liiketalous	25,1	56,1	18,8	483
	Luonnonvara-ala	16,7	64,3	19,0	126
	Tekniikka	24,6	55,2	20,2	797
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	26,2	56,3	17,5	103
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	9,6	63,9	26,5	460
	Raahan tekniikka ja talous	26,8	46,3	26,8	231

Raahen tekniikan ja talouden yksikköä lukuunottamatta enemmistö kaikkien koulutusyksiköiden opiskelijoista piti ohjausta vaihtelevana. Raahessa riittäväksi ja riittämättömäksi ohjauksen ja neuvonnan arvioi kuitenkin saman verran vastaajista (26,8 %). Tyytymättömmimpiä olivat Sosiaali- ja terveysalan yksikön opiskelijat, joista vain 9,6 prosenttia vastasi ohjauksen olleen riittävää.

95,9 prosenttia vastaajista tiesi ainakin epämääräisesti, keneltä voi tarvittaessa kysyä opintoihin liittyvistä asioista (taulukko 20). Miehet osaavat kysyä neuvoa hieman naisia paremmin. Epävarmuus ohjaajasta näyttää lisääntyvän hieman viidentenä opiskeluvuotena ja sen jälkeen, mutta poikkeamia selittänee vastaajajoukon pieni koko ja se, että ohjauksen puutteet saattavat myös aiheuttaa opiskelun pidentymistä yli säännönmukaisen ajan.

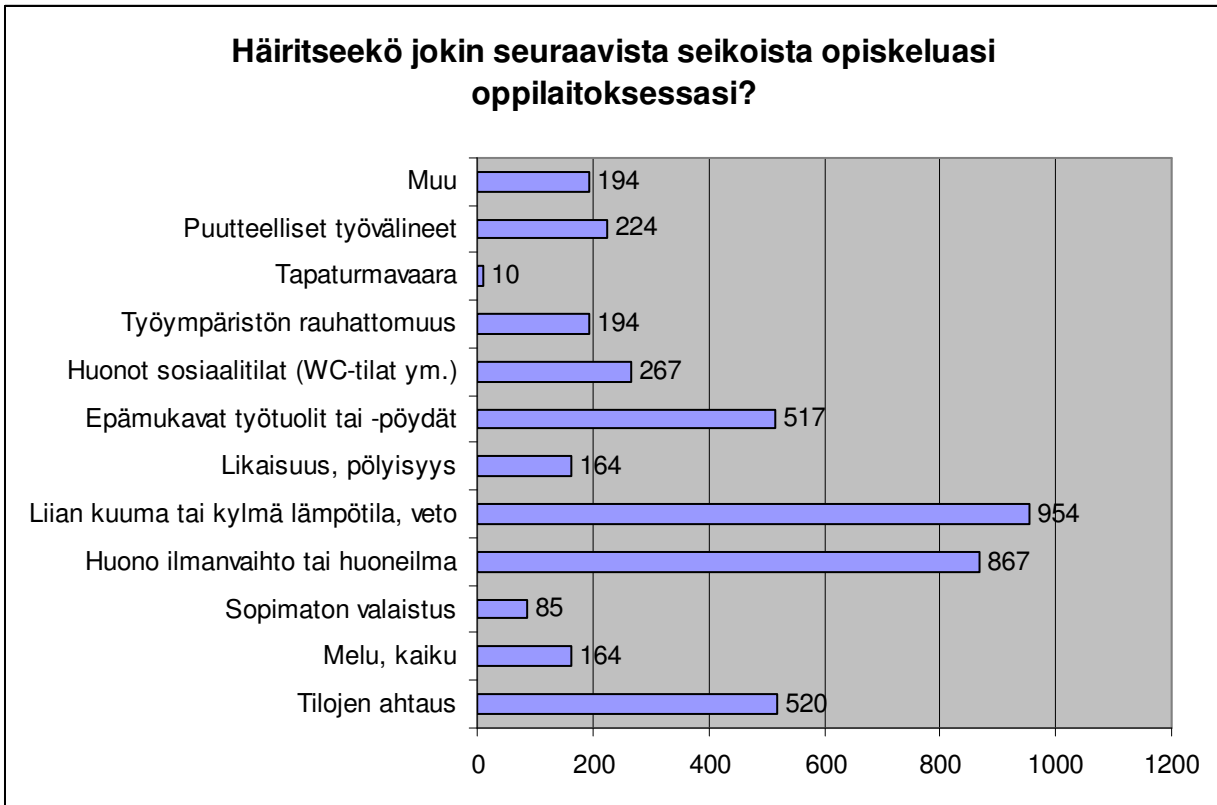
Taulukko 20. Tiedätkö keneltä voit tarvittaessa kysyä opintoihisi liittyvistä asioista?

		en	epämääräisesti	kyllä	N
Kaikki		4,1	32,5	63,4	2435
Sukupuoli	Mies	5,4	29,8	64,7	1032
	Nainen	2,9	34,3	62,7	1360
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	4,2	30,0	65,8	357
	Nuorten koulutus	4,0	32,8	63,3	2020
Opiskeluvuosi	1. vuosi	2,3	30,7	67,0	603
	2. vuosi	4,2	31,9	63,9	646
	3. vuosi	3,9	33,5	62,7	517
	4. vuosi	4,7	35,4	59,9	426
	5. tai pidempi vuosi	7,4	30,9	61,7	188
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	2,9	40,0	57,1	175
	Liiketalous	3,3	30,4	66,3	483
	Luonnonvara-ala	0,0	26,8	73,2	127
	Tekniikka	6,0	29,5	64,6	804
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	2,0	22,5	75,5	102
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	3,0	37,0	60,0	460
	Raahen tekniikka ja talous	4,7	38,6	56,7	233

5.4 Opiskelua häiritsevät tekijät

Opiskelua häiritsevinä tekijöinä selvitettiin niin fyysiseen ympäristöön kuin itse opiskeluun liittyviä asioita. Fyysisistä häiritseviksi vastaajaa neuvottiin valitsemaan enintään kolme tekijää, ja vastauksia annettiin yhteensä 4160 (kaavio 3). Suurimmiksi ongelmiksi koettiin opetustilojen lämpötila tai veto (954 mainintaa) sekä ilmanvaihdon puutteellisuus ja huoneilman laatu (867 mainintaa). Epämukavat työtuolit ja -pöydät (517 mainintaa) sekä tilojen ahtaus (520 mainintaa) koettiin myös ongelmiksi.

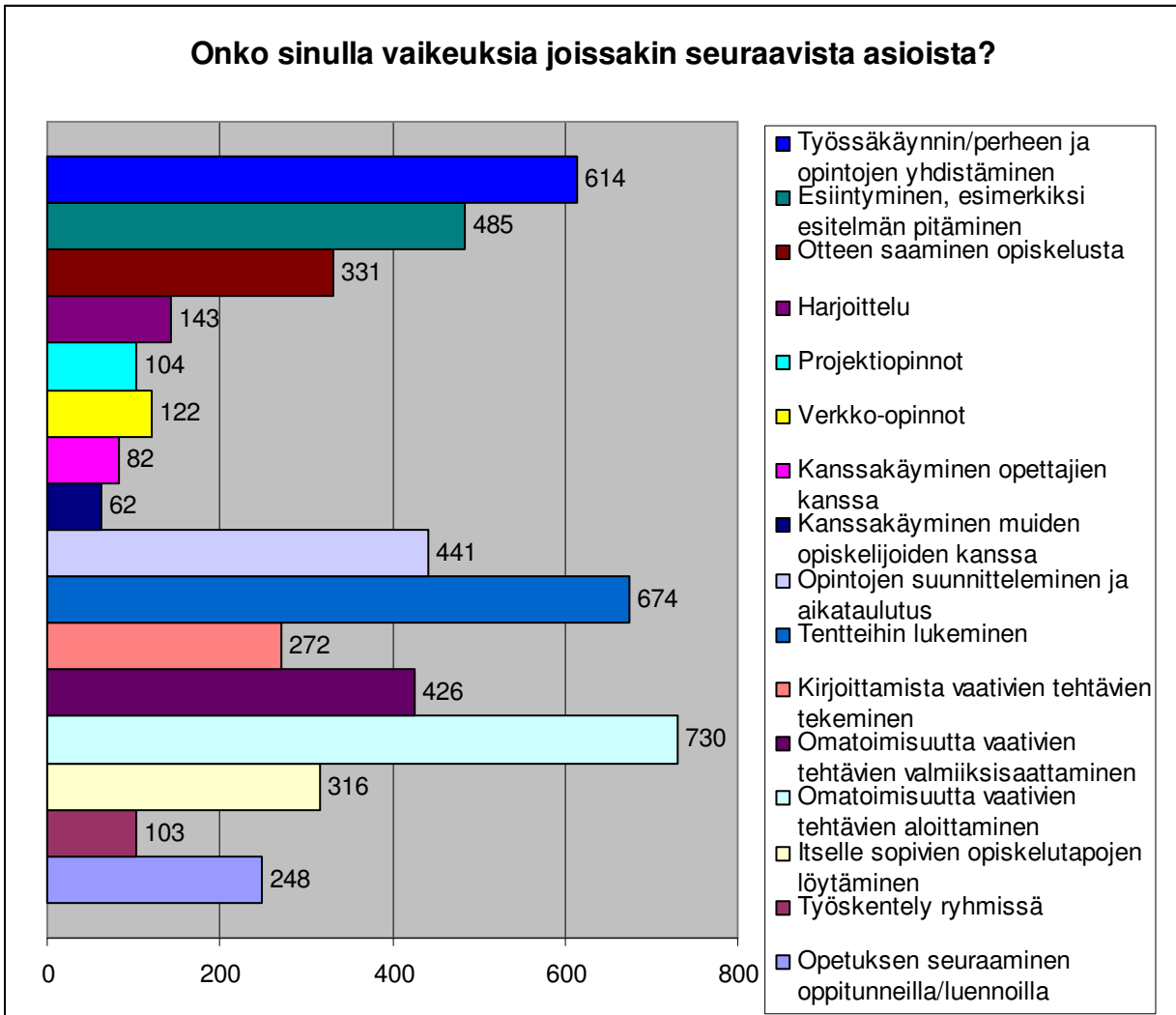
Kaavio 3. Opiskelua häiritsevät seikat

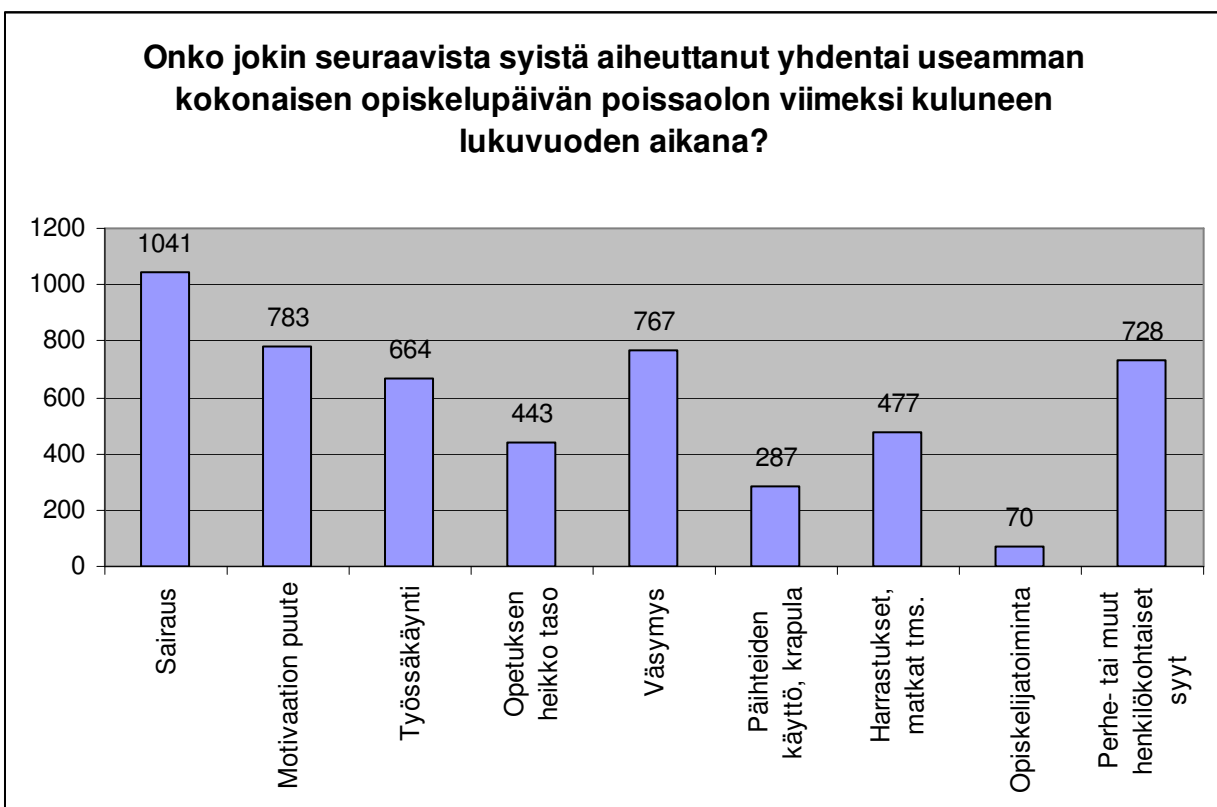
Opiskelijoilta kysyttiin opiskelussa ilmeneviä vaikeuksia. Vaihtoehtoista sai valita kolme ja vastauksia annettiin yhteensä 5153 (kaavio 4). Kolme tärkeintä vaikeuksia tuottavaa tekijää ovat omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen (730 mainintaa), tentteihin lukeminen (674) ja työssäkäynnin tai perheen yhdistäminen opintoihin (614 mainintaa).

Opiskeluun vaikuttavia tekijöitä selvitettiin myös poissaolojen syiden kannalta. Vastauksia pyydettiin valitsemaan ne syyt, jotka ovat aiheuttaneet kokonaisen opiskelupäivän poissaolon viimeisen lukuvuoden aikana. Vastauksia saatiin yhteensä 5260 (kaavio 5). Merkittävimmät poissaolojen syyt ovat olleet sairaus (1041), motivaation puute (783 mainintaa), väsymys (767 mainintaa) ja henkilökohtaiset syyt (728 mainintaa). Myös työssäkäynti (664 mainintaa) erottuu syiden joukosta.

Kaavio 4. Opiskelussa ilmenevät vaikeudet

Kaavio 5. Poissaolojen syyt

5.5 Opintomenestys

Opintomenestys on ollut valtaosan mielestä odotusten mukaista (taulukko 21). Heikommaksi sen arvioi 22,2 prosenttia ja omiin tavoitteisiin verrattuna paremmaksi 14,4 prosenttia. Tyytyväisyys opintomenestykseen laskee huomattavasti 5. opiskeluvuoden jälkeen. Koulutusyksikkökohtaisia merkittäviä eroja ei ilmennyt; Kulttuurialan ja Oulaisten terveystalon yksiköiden vastaajat vaikuttavat tyytyväisimmiltä opintomenestykseensä.

Taulukko 21. Millaista opintomenestys on ollut omiin tavoitteisiisi verrattuna?

		heikompi	odotusten mukainen	parempi	N
Kaikki		22,2	63,3	14,4	2414
Sukupuoli	Mies	23,9	60,3	15,8	1032
	Nainen	21,0	65,4	13,5	1360
Koulutuslinja	Aikuisopetus	21,6	59,4	19,0	357
	Nuorten koulutus	22,5	63,8	13,7	2020
Opiskeluvuosi	1. vuosi	20,1	60,6	19,3	602
	2. vuosi	23,1	64,7	12,2	648
	3. vuosi	21,9	61,3	16,8	517
	4. vuosi	19,2	67,8	12,9	426
	5. tai useampi vuosi	35,8	59,9	4,3	187
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	15,9	73,3	10,8	176
	Liiketalous	21,7	64,8	13,5	483
	Luonnonvara-ala	23,0	63,5	13,5	126
	Tekniikka	26,5	58,1	15,4	804
	Sosiaali- ja terveystalo, Oulainen	8,8	77,5	13,7	102
	Sosiaali- ja terveystalo, Oulu	20,6	66,4	13,0	461
	Raahen tekniikka ja talous	23,7	56,0	20,3	232

Tärkeimmäksi syyksi huonoon opintomenestykseen osoittautui motivaation puute (392 mainintaa, kysymyksessä annettiin esimerkkinä huonoista työllistymisnäköistä johtuva motivaation laskeminen), henkilökohtaiset syyt (259 mainintaa, kuten sairaus tai sosiaaliset suhteet), opetuksen heikko taso (228 mainintaa) sekä opiskelun odotettua suurempi vaatavuus (167 mainintaa). Vastaaja sai valita enintään kolme vaihtoehtoa, vastauksia tuli yhteensä 2210.

5.6 Opintojen aikainen työnteke ja toimeentulo

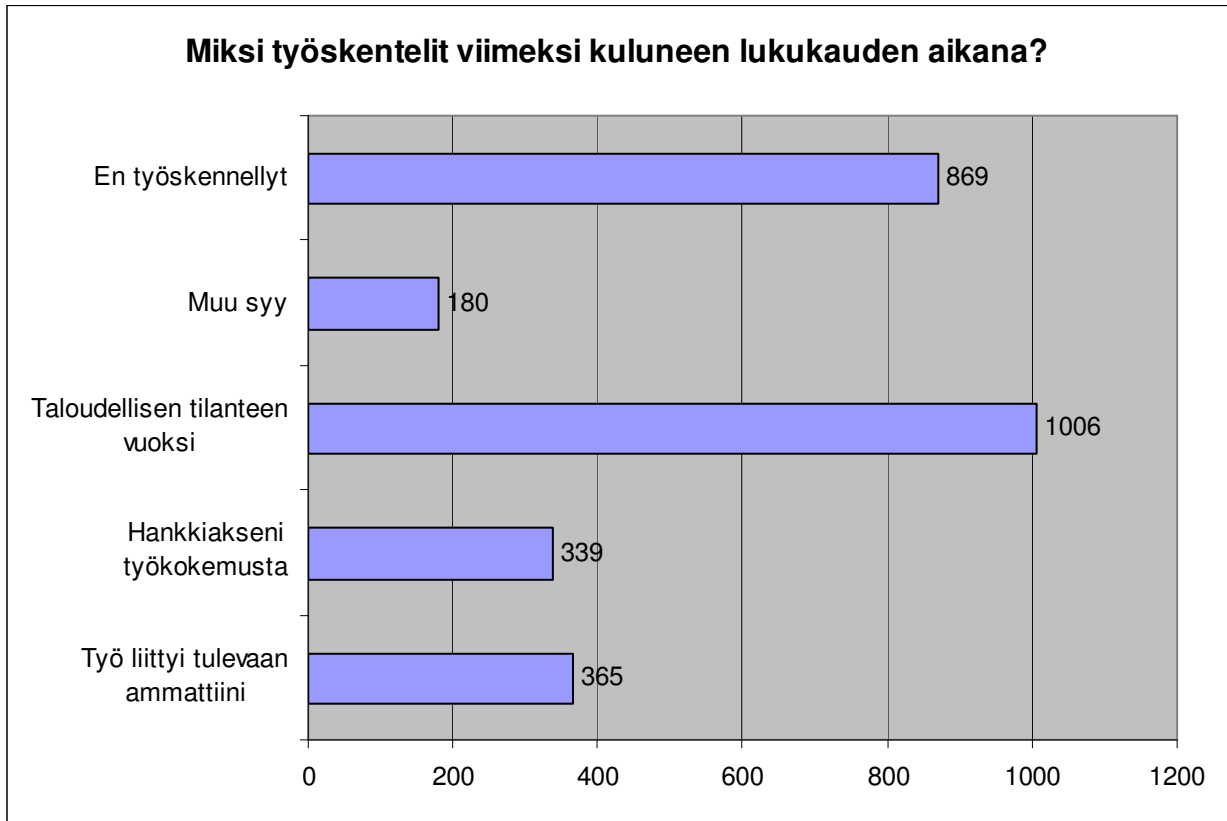
51,1 prosenttia kaikista vastaajista oli työskennellyt opintojen ohessa viimeksi kuluneen lukukauden aikana (taulukko 22). Kysymyksessä ja vastausvaihtoehdoissa ei kuitenkaan huomioitu päätoimista työntekeä, joten luvuissa ovat mukana iltaisin ja viikonloppuisin opiskelevat aikuisopiskelijat. Nuorten koulutuksessa olevista 47,4 prosenttia oli työskennellyt opintojen aikana keskimäärin vähintään viikoittain. Työnteon yleisyys kasvaa sitä mukaa, mitä pidemmälle opinnot etenevät; lähes 60 prosenttia neljännen vuoden opiskelijoista on ollut töissä viimeisen puolen vuoden aikana ja viidennen vuoden opiskelijoista lähes 70 prosenttia. Perhe- ja asuinmuoto vaikuttaa työnteokseen siten, että puolison ja lapsen kanssa asuvat ilmoittivat työskennelleensä yli 10-tuntisia viikkoja merkittävästi useammin kuin muut.

Taulukko 22. Työskentelitkö opintojen ohessa viimeksi kuluneen lukukauden aikana?

		en	keskim. 1-5 tuntia viikossa	keskim. 6-10 tun- tia viikos- sa	yli 10 tun- tia viikos- sa	N
Kaikki		48,9	14,4	11,5	25,3	2407
Sukupuoli	Mies	52,0	11,0	9,2	27,7	1028
	Nainen	46,3	17,0	13,3	23,4	1362
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	27,7	6,4	7,3	58,7	358
	Nuorten koulutus	52,6	15,8	12,4	19,2	2017
Opiskeluvuosi	1. vuosi	59,0	14,9	9,1	16,9	603
	2. vuosi	50,0	17,2	12,7	20,1	646
	3. vuosi	48,2	13,3	12,8	25,7	517
	4. vuosi	40,8	13,0	13,2	33,0	424
	5. tai useampi vuosi	32,4	9,6	8,5	49,5	188
Perhe-/asuinmuoto	Yksin omassa taloudessa	53,8	14,9	11,5	19,7	858
	Yhteistaloudessa	44,6	20,7	15,7	19,0	121
	Avio-/avopuolison kanssa	47,0	15,9	12,5	24,6	830
	Puolison ja lapsen/lasten kanssa	41,5	9,1	9,3	40,1	419
	Yksin lapsen/lasten kanssa	50,0	12,5	10,4	27,1	48
	Vanhempien luona	61,9	11,9	7,1	19,0	84
	Muu	37,5	20,8	8,3	33,3	24
Koulutusyksikkö	Kulttuuriala	34,1	26,7	16,5	22,7	176
	Liiketalous	44,2	11,6	14,3	30,0	484
	Luonnonvara-ala	47,6	17,5	7,1	27,8	126
	Tekniikka	55,3	11,1	9,1	24,5	801
	Sosiaali- ja terveysala, Oulainen	36,3	21,6	16,7	25,5	102
	Sosiaali- ja terveysala, Oulu	49,5	18,7	12,8	19,1	461
	Raahen tekniikka ja talous	51,7	9,5	8,2	30,6	232

Eniten opintojen ohella työssä käyvät Kulttuurialan ja Oulaisten terveysalan yksikön opiskelijat. Pisimpiä työviikkoja tekevät Liiketalouden ja Raahen tekniikan ja talouden yksiköiden työssäkäyvät vastaajat. Kuitenkin Tekniikan yksikön lisäksi Raahessa yli puolet vastaajista ei ole käynyt viimeisen lukukauden aikana opintojen ohella työssä. Työnteon syiksi ilmoitettiin pääasiassa taloudellinen tilanne (1006 mainintaa). Työkokemuksen tai ammattiin liittyvän työn vuoksi työskentely eivät näytä olevan merkittäviä työnteon syitä. Luvuissa ovat mukana myös päätoimisesti työskentelevät opiskelijat. Syyt on kuvattu kaaviossa 6.

Kaavio 6. Työnteon syitä

Suurin osuus työssäkävivistä (37,5 % kaikista vastaajista) kertoi työnteon häirinneen opiskelua kohtalaisesti tai vähän (taulukko 23). 10,5 prosenttia arvioi työnteon häirinneen paljon, 15 prosentin mielestä häiriötä ei ollut syntynyt lainkaan. Vertailu muiden taustamuuttujien valossa vaatisi en työskennellyt - vastausvaihtoehdon poistamista kokonaan, mikä ei selvityksen viivästyessä ollut mahdollista.

Taulukko 23. Kuinka paljon työnteoko häiritsi opiskeluasi?

		en työskennellyt	ei lainkaan	vähän	kohtalaisesti	paljon	N
Kaikki		37,1	15,0	23,4	14,1	10,5	2233
Sukupuoli	Mies	36,9	17,1	20,3	15,1	10,6	950
	Nainen	37,0	13,4	25,8	13,3	10,5	1267

Selvityksessä kysyttiin vielä, miten opiskelijan rahat riittivät viimeksi kuluneen vuoden aikana. Vastaajista 29,9 prosenttia ilmoitti eläneensä säästäväisesti, minkä ansiosta rahat riittivät (taulukko 24). Vanhempiensa tuen avulla elämäänsä oli rahoittanut 17,1 prosenttia, joista nuorten koulutuksessa olevat ovat huomattavana enemmistönä. Aikuiskoulutuksen opiskelijat arvioivat toimeentulonsa odotetusti paremmaksi kuin nuoret, joista 25,9 prosenttia ilmoitti toimeentulonsa olleen niukkaa ja epävarmaa. Koulutusyksiköittäin merkittäviä eroja ei ilmennyt. Vanhempien tuen lisäksi kysymyksessä ei annettu vaihtoehtoina opiskelijan työssäkäyntiä, mahdollisen puolison työssäkäyntiä tai opintolainaa, mitkä kohentavat taloudellista tilannetta.

Taulukko x. Miten viimeisen vuoden (12 kk) aikana käytettävissäsi olleet rahat riittivät?

		erittäin hyvin	tulin hyvin toimeen	tulin toimeen elämällä säästävääsesti	tulin toimeen vanhempieni tuella	toimeentuloni oli niukkaa ja epävarmaa	N
Kaikki		7,5	21,3	29,9	17,1	24,3	2338
Sukupuoli	Mies	9,0	22,1	28,7	16,8	23,5	1005
	Nainen	6,4	20,7	30,7	17,4	24,9	1322
Koulutuslinja	Aikuiskoulutus	15,1	36,9	29,9	2,6	15,4	344
	Nuorten koulutus	6,1	18,4	29,9	19,8	25,9	1969

6 Yhteenveto ja pohdintaa

6.1 Opiskelijoiden terveystalvet

Tiedon saamisessa terveystalvetuista koetaan olevan ongelmia ja suurin osa opiskelijoista ei ollut osallistunut terveystarkastukseen tai ei aikunut osallistua. Koska tiedonsaannissa ei näytä olevan koulutusyksikkökohtaisia eroja, sen ongelmat voivat liittyä tiedottamisen yksikanavaisuuteen: suurin osa vastaajista kertoo saaneensa tietoa uusien opiskelijoiden perehdytystilaisuudessa, mikä kertonee kasvokkain tapahtuvan tiedottamisen mieleenpainuvuudesta. Terveystarkastukseen osallistuvien osuus menee linjassa sen kanssa, että opiskelijat eivät tunne tarvitsevansa terveystalvetuja. Korkeakouluopiskelun aikana terveystalvetuhoillon ja hyvinvointityön painopiste onkin ennaltaehkäisevässä toiminnassa. Terveystarkastukset sisältyvät ennaltaehkäisevään terveystalvetuhooltoon, mutta itsensä terveeksi tunteva opiskelija saattaa sivuuttaa sen yhdistäessään mielikuvan terveystalvetasemalla tapahtuvasta tarkastuksesta sairauteen liittyvään hoitoon.

Valtaosa vastaajista arvioi talvetujen saavutettavuuden hyväksi. Pienet yksikkökohtaiset erot herättävät kysymyksen opiskelijoiden omista asenteellisista esteistä, jotka rajoittavat vastaanotolle pääsyä. Muiden kuin perusterveyden- ja sairaanhoidon talvetujen saavutettavuus on OAMK:n toimipaikkakunnista parasta Raahessa. Oulussa talvetujen hajanaisuus ja kaupungin suurempi koko vaikeuttavat ilmeisesti talvetujen saatavuutta. Selvästi tärkein kehittämisen kohde opiskelijoiden terveystalvetuissa on hammashuolto. Nopea hoitoon pääsy myös suun terveystalvetuhoollissa edistää pitkälle työuraan vaikuttavien ongelmien ennaltaehkäisyä.

Lähes 60 prosenttia vastaajista suhtautui myönteisesti opiskeluterveydestalvetuhoillon vuosimaksuun erityisesti, jos talvetuja laajennettaisiin. Opiskelijaterveydestalvetuhoillon ulottaminen myös mielenterveys- ja hammashuoltoon on selvästi opiskelijoiden toiveissa. Oulaisissa ja Raahessa terveystalvetuhoolto koetaan nykyisellään kyllin toimivaksi, joten niistä ei oltaisi valmiita maksamaan.

6.2 Terveystalvet ja terveystalvetkäyttäytyminen

Opiskelijoita pyydettiin selvityksessä arvioimaan terveystalvettilaansa ja kehitystä ammattikorkeakouluopintojen aloittamisen jälkeen sekä kertomaan liikunta- ja ruokailutottumuksistaan. Terveystalvettilan arvioitiin yleisesti hyväksi ja valtaosa ilmoitti sen pysyneen muuttumattomana opintojen aloittamisen jälkeen. Kokemus terveystalvettilan huonontumisesta on kuitenkin yleisempi kuin kokemus sen parantumisesta. Opiskeluaikaisen terveystalvetuhoillon ennaltaehkäisevän luonteen kannalta tulos on odotettu. Haasteena on opiskelijoiden terveystalvetkäyttäytymiseen vaikuttaminen siten, että opiskeluaikana ei synny myöhemmin vaikuttavia terveystalvetongelmia. Terveystalvettilan arvioimiseen ennemmin huonontuneeksi kuin parantuneeksi vaikuttaa nuoren aikuisen elämäntilanteeseen liittyvä lisääntyvä huomion kiinnittäminen terveystalvettilaan ja itsenäistymiseen liittyvä vastuunottaminen omasta terveystalvetdestä.

Liikunnan harrastaminen on aktiivista. Vain 1,5 prosenttia vastaajista osallistuu tavallisimman OAMK:n järjestämään liikuntatoimintaan, mikä ei sovi yhteen esimerkiksi liikuntapassien myynnin kanssa. Näyttääkin siltä, että OAMK:n järjestämäksi liikunnaksi ymmärretään ammattikorkeakoulun tiloissa tapahtuva toiminta, kun epätarkasti esitetyllä kysymyksellä puolestaan tarkoitettiin kaikkea OAMK:n liikuntapassilla tarjolla olevaa liikuntatoimintaa. Raahen ja Oulaisten opiskelijat arvioivat OAMK:n tarjoaman liikuntatoiminnan riittämättömäksi, mikä asettaa haasteen ammattikorkeakoulun talvetun tasa-arvoisuudelle.

Opiskelijaruokalan talvetuja käytetään hyödyksi OAMK:ssa. Vaikka lähes 30 prosenttia opiskelijoista ei syö päivän pääateriaa opiskelijaruokalassa, on luvussa huomioitava iltaisin ja viikonloppuisin opiskelevat, työharjoittelussa olevat sekä vastaushetkellä jostain syystä poikkeuksellisen lyhyitä opiskelupäiviä viettävät vastaajat.

Suurimmaksi huomiota vaativaksi ongelmatekijäksi osoittautui stressinhallinta. Työhön verrattavan korkeakouluopiskelun lisäksi ansiotyössä käy noin puolet opiskelijoista. Näiden ja muiden henkilökohtaiseen tilanteeseen liittyvien asioiden yhteensovittamisen ongelmat aiheuttavat opiskelijoille stressiä.

6.3 Opiskelu ja opiskeluolot

Opiskelun ja opiskeluolojen osalta selvitettiin opiskelun mielekkyyttä, kokemuksia oikealla alalla olemisesta, työmäärästä ja ohjauksesta sekä opiskelijan toimeentuloon liittyviä kysymyksiä.

Opiskelusta pidetään OAMK:ssa. Opiskelun mielekkyys laskee hieman opintojen edetessä, mutta selvästi suurin osa opiskelijoista pitää opiskelusta vähintään kohtalaisesti vielä neljännen vuoden jälkeenkin. Opiskelijat kokevat myös olevansa oikealla alalla eikä opiskeluvuodella ole tähän kokemukseen juurikaan vaikutusta ennen viidettä opiskeluvuotta. Koulutusalan vaihtaminen ei nosta suhteellista tyytyväisyyttä alavalintaa kohtaan.

Opiskelun vaatimaa työmäärää pidetään sopivana tai liian suurena. Liian suuri työmäärä on vastausten perusteella erityisesti Sosiaali- ja terveystieteiden yksikössä. Yleistuntuman perusteella sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijalta odotetaan erittäin vahvaa sitoutumista opiskeluun ja heidän odotetaan etenevän yhtenäistä tahtia. Sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat ovat myös tyytymättömmimpiä saamaansa ohjaukseen. Yleisesti ohjaus ja neuvonta arvioidaan vaihtelevaksi, mihin myös kysymyksenasettelu todennäköisesti vaikuttaa. 95,9 prosenttia opiskelijoista tietää vähintään epämääräisesti, keneltä voi tarvittaessa kysyä opintoihin liittyvistä asioista. Tulos ei kuitenkaan kerro, onko opiskelijan oletamus tietolähteestä oikea.

Suurimmat ongelmat fyysisessä opiskeluympäristössä ovat opetustilojen lämpötila tai veto sekä ilmanvaihdon puutteellisuus ja huoneilman laatu. Kyselyn toteuttamisen aikaan Liiketalouden yksikkö toimi väliaikaisissa tiloissa, mikä on saattanut vaikuttaa tulokseen. Opiskeluun liittyviä vaikeuksia tuottavat erityisesti omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen, tentteihin lukeminen ja työssäkäynnin tai perheen yhdistäminen opintoihin. Nämä aiheuttanevat myös aiemmin todettua stressinhallinnan avuntarvetta. Oppimaan oppiminen eli opiskelutaitojen kehittäminen osana uusien opiskelijoiden perehdytystä korostuu tämän tuloksen valossa.

Sairauden lisäksi motivaation puute osoittautui merkittäväksi yksittäisten poissaolojen aiheuttajaksi. Motivaation puutteeseen voidaan yhdistää myös muita syitä kuten opetuksen heikko taso ja väsymys, jotka joko aiheuttavat motivaation laskemista tai tarkoittavat samaa.

Opintomenestys on pääosin opiskelijoiden mukaista. Motivaation puute mainitaan jälleen tärkeimpänä syynä huonoon opintomenestykseen niiden kohdalla, jotka eivät ole siihen tyytyväisiä. Laskeneeseen opiskelumotivaatioon voidaan yhdistää muista mainituista syistä ainakin opetuksen heikko taso.

Niukka enemmistö opiskelijoista työskentelee opintojen ohessa. Heihin sisältyvät myös päätoimisesti opiskelevat aikuisopiskelijat. Kulttuurialan ja Oulaisten terveystieteiden yksikön opiskelijoiden suuria työskentelylukuja nostanee vastaajajoukkojen pieni koko. Taloudellinen tilanne on yleisin syy työssäkäyntiin, mikä kertoo opintotuen riittämättömyydestä ja opintolainan houkuttelemattomuudesta. Työnteko ei vastausten perusteella ole häirinnyt opiskelua vähäistä tai kohtalaista enempää.

Opiskelijan rahat riittävät työssäkäynnin lisäksi säästäväisten elintapojen ja vanhempien tuen ansiosta. Vajaa kolmasosa luonnehtii toimeentuloaan niukaksi ja epävarmaksi, mikä on omiaan lisäämään stressiä ja vähentämään opiskelumotivaatiota.

Lähteet

Ammattikorkeakoululaki (2003/351), <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>.

Erola, Hanna (2004): Ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2004. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2004:16. Helsinki: Edita.

Kansanterveyslaki (1972/66), <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1972/19720066>.

Kuntu, Kristina & Huttunen, Teppo (2005): Yliopisto-opiskelijoiden terveystutkimus 2004. Helsinki: Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön tutkimuksia 40.

Viuhko, Minna (2006): Terve fiilinki - parempi meininki? Kemi-Tornion ja Rovaniemen ammattikorkeakouluopiskelijoiden hyvinvointi 2005. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun raportteja ja tutkimuksia 2006:3. Hamina.

Kyselylomake

A. Opiskelijoiden terveyspalvelut

1. Oletko saanut riittävästi tietoa opiskelupaikkakuntasi terveydenhuoltopalveluista?

- a. Kyllä
- b. En

2. Mistä olet saanut tietoa opiskelupaikkakuntasi terveydenhuoltopalveluista?

- a. Opiskelija- ja opettajatuutorilta
- b. Hyvinvoinnin verkkopalvelusta tai Opiskelijan polulta
- c. Uusien opiskelijoiden perehdytyksestä
- d. Uuden opiskelijan oppaasta
- e. Opiskelijakunnalta
- f. Opiskelupaikkakunnan www-sivuilta
- g. Oman yksikköni www-sivuilta

3. Oletko osallistunut tai aiotko osallistua opiskelijaterveydenhuollon uusille opiskelijoille suuntaamaan terveystarkastukseen?

- a. Kyllä
- b. En
- c. Tarkastusta ei ole ollut tarjolla
- d. En ole ollut tietoinen tällaisesta mahdollisuudesta

4. Kuinka helppoa sinun on ollut päästä tarvittaessa opiskelijaterveydenhuollon vastaanotolle?

- a. Helppoa
- b. Vaikeaa
- c. En ole päässyt vastaanotolle halutessani
- d. En ole tarvinnut palveluja

5. Kuinka helppoa sinun on ollut päästä tarvittaessa muiden opiskelijalle suunnattujen terveyspalveluiden (esim. hammashuolto- ja mielenterveyspalvelut) vastaanotolle?

- a. Helppoa
- b. Vaikeaa
- c. En ole päässyt vastaanotolle halutessani
- f. En ole tarvinnut palveluja

6. Oletko käyttänyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana terveyskeskuspalveluja kotipaikkakunnallasi, jos se on eri kuin opiskelupaikkakuntasi?

- a. En kertaakaan
- b. Kerran
- c. 2-5 kertaa
- d. Yli 5 kertaa
- e. Opiskelupaikkakuntani on kotipaikkakuntani

7. Olisitko valmis maksamaan esim. vuosimaksun kattavista amk-opiskelijoille suunnatuista terveydenhuoltopalveluista? (Esim. yliopisto-opiskelijoiden terveydenhoitomaksu on n. 35 €/lukuvuosi, mikä oikeuttaa käyttämään Ylioppilaiden terveydenhuoltosäätiön (YTHS) palveluita.)

- a. Kyllä, olisin valmis maksamaan nykyisistä palveluista
- b. Kyllä, olisin valmis maksamaan monipuolisemmista palveluista
- c. En

8. Oletko käyttänyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana opiskelijaterveydenhuoltoon sisältyviä palveluja yksityisen terveydenhuollon puolella?
- En kertaakaan
 - Kerran
 - 2-5 kertaa
 - Yli 5 kertaa

9. Mitä opiskelijaterveydenhuollon aluetta/alueita tulisi mielestäsi kehittää?

B. Terveys ja terveyskäyttäytyminen

1. Millainen on tämänhetkinen terveydentilasi?

- Hyvä
- Melko hyvä
- Keskitasoinen
- Melko huono
- Huono

2. Miten koet terveydentilasi muuttuneen amk-opintojen aloittamisen jälkeen?

- Terveydentilani on parantanut
- Terveydentilani ei ole muuttunut
- Terveydentilani on huonontunut, miksi

3. Kuinka usein harrastat urheilua tai liikuntaa vapaa-ajallasi vähintään puolen tunnin ajan niin, että ainakin lievästi hengästyit ja hikoilet?

- Useita kertoja päivässä
- Kerran päivässä
- 4-6 kertaa viikossa
- 2-3 kertaa viikossa
- Kerran viikossa
- Harvemmin
- En lainkaan

4. Kenen järjestämään liikuntatoimintaan tavallisimmin osallistut?

- Omatoimisesti yksin
- Omatoimisesti ystävän kanssa tai kaveriporukassa
- Oamk:n järjestämä liikunta
- Jonkun muun järjestämä liikunta, minkä

5. Järjestääkö Oamk mielestäsi riittävästi liikuntatoimintaa?

- Kyllä
- Ei

6. Millaista liikuntaa toivoisit Oamk:n järjestävän?

7. Syötkö päivän pääateriasi useimmiten opiskelijaruokalassa?

- Kyllä
- En, miksi

8. Haluaisitko apua (esim. yksilöllistä neuvontaa, ryhmäkokoontumisia, kursseja, luentoja tms.) seuraavissa asioissa?

- Allergia-asioissa
- Tupakoinnin lopettamisessa
- Alkoholinkäytön hallinnassa
- Painonhallinnassa

- e. Syömisongelmassa
- f. Liikuntaan liittyvissä asioissa
- g. Ergonomia-asioissa
- h. Jännittämisiongelmissä
- i. Ihmissuhde- tai itsetuntoasioissa
- j. Stressinhallinnassa
- k. Muissa ongelmissä, missä

C. Opiskelu ja opiskeluolot

1. Pidätkö opiskelusta tällä hetkellä?
 - a. Hyvin paljon
 - b. Melko paljon
 - c. Kohtalaisesti
 - d. Melko vähän
 - e. En lainkaan

2. Koetko opiskelevasi oikealla opiskelualalla?
 - a. Kyllä
 - b. En

3. Millaiseksi olet kokenut opiskeluun liittyvän työmäärän viimeksi kuluneen lukukauden aikana?
 - a. Jatkuvasti liian vähäinen
 - b. Melko usein liian vähäinen
 - c. Sopiva
 - d. Melko usein liian suuri
 - e. Jatkuvasti liian suuri

4. Millaista on ollut oppilaitoksesi tarjoama opintojen ohjaus ja neuvonta?
 - a. Riittävä
 - b. Vaihtelevaa
 - c. Riittämätöntä

5. Tiedätkö keneltä voit tarvittaessa kysyä opintoihisi liittyvistä asioista?
 - a. Kyllä
 - b. Epämääräisesti
 - c. En

6. Häiritseekö jokin seuraavista seikoista opiskeluasi oppilaitoksessasi?
 - a. Tilojen ahtaus
 - b. Melu, kaiku
 - c. Sopimaton valaistus
 - d. Huono ilmanvaihto tai huoneilma
 - e. Liian kuuma tai kuuma kylmä lämpötila, veto
 - f. Likaisuus, pölyisyys
 - g. Epämukavat työtuolit tai -pöydät
 - h. Huonot sosiaalitilat (WC-tilat ym.)
 - i. Työympäristön rauhattomuus
 - j. Tapaturmavaara
 - k. Puutteelliset työvälineet
 - l. Muu, mikä

7. Onko sinulla vaikeuksia joissakin seuraavista asioista?
 - a. Opetuksen seuraaminen oppitunneilla/luennoilla
 - b. Työskentely ryhmissä
 - c. Itselle sopivien opiskelutapojen löytäminen

- d. Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen
- e. Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen
- f. Tenttiin lukeminen
- g. Opintojen suunnitteleminen ja aikatauluttaminen
- h. Kanssakäyminen muiden opiskelijoiden kanssa
- i. Kanssakäyminen opettajien kanssa
- j. Verkko-opinnot
- k. Harjoittelu
- l. Otteen saaminen opiskelusta
- m. Esiintyminen, esim. esitelmän pitäminen
- n. Työssäkäynnin/perheen ja opintojen yhteensovittaminen

8. Onko jokin seuraavista syistä aiheuttanut yhden tai useamman kokonaisen opiskelupäivän poissaolon viimeksi kuluneen lukuvuoden aikana?

- a. Sairaus
- b. Motivaation puute
- c. Työssäkäynti
- d. Opetuksen heikko taso
- e. Väsymys
- f. Päihteiden käyttö, krapula
- g. Harrastukset, matkat tms.
- h. Opiskelijatoiminta (esim. tuutortoiminta)
- i. Perhe- tai muut henkilökohtaiset syyt

9. Millaista opintomenestyksesi on ollut omiin tavoitteisiisi verrattuna?

- a. Parempi
- b. Odotusten mukainen
- c. Heikompi

10. Jos opintomenestyksesi on ollut odotettua heikompaa, mitkä syyt siihen ovat vaikuttaneet?

- a. Opintomenestykseni ei ole odotettua heikompaa
- b. Opiskelu on odotettua vaativampaa
- c. Odotukset olivat liian korkealla
- d. Motivaation puute, esim. huonojen työllistymisnäkökymien vuoksi
- e. Työssäkäynti
- f. Runsas juhliminen
- g. Opetuksen heikko taso
- h. Omien lasten hoitaminen
- i. Opiskelijajärjestötoimintaan osallistuminen
- j. Henkilökohtaiset syyt (sairaus, sosiaaliset ongelmat)
- k. Muu, mikä

11. Työskentelitkö opintojen ohessa viimeksi kuluneen lukukauden aikana?

- a. En
- b. Kyllä, keskimäärin 1-5 tuntia viikossa
- c. Kyllä, keskimäärin 6-10 tuntia viikossa
- d. Kyllä, yli 10 tuntia viikossa

12. Miksi työskentelit viimeksi kuluneen lukukauden aikana?

- a. Työ liittyy tulevaan ammattiini
- b. Hankkiakseni työkokemusta
- c. Taloudellisen tilanteen vuoksi
- d. Muu syy, mikä
- e. En työskennellyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana

13. Kuinka paljon työnteko häiritsi opiskeluasi?

- a. Ei lainkaan
- b. Vähän
- c. Kohtalaisesti
- d. Paljon
- e. En työskennellyt viimeksi kuluneen lukukauden aikana

14. Miten viimeisen vuoden (12 kk) aikana käytettävissäsi olleet rahat riittivät?
- a. Erittäin hyvin
 - b. Tulin hyvin toimeen
 - c. Tulin toimeen, koska vanhempani auttoivat
 - d. Tulin toimeen, kun elin säästäväisesti
 - e. Toimeentuloni oli niukkaa ja epävarmaa

D. Taustatiedot

1. Syntymävuotesi

2. Sukupuolesi

- a. Mies
- b. Nainen

3. Pituutesi (cm)

4. Painosi (kg)

5. Perhemuotosi

- a. Asun yksin omassa taloudessani (tai solussa)
- b. Asun yhteistaloudessa
- c. Asun avo-/aviopuolison kanssa
- d. Asun puolison ja lapsen/lasten kanssa
- e. Asun yksin lapsen/lasten kanssa
- f. Asun vanhempieni luona
- g. Muu, mikä

6. Asuinkuntasi amk-opintojen aikana?

- a. Oulainen
- b. Oulu
- c. Raahen
- d. Muu, mikä

7. Koulutusyksikkösi?

- a. Kaupan ja hallinnon yksikkö
- b. Kulttuurialan yksikkö
- c. Luonnonvara-alan yksikkö
- d. Raahen tekniikan ja talouden yksikkö
- e. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, Oulu
- f. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, Oulainen
- g. Tekniikan yksikkö

8. Missä koulutusohjelmassa opiskelet?

- a. Degree Programme in Business Information Technology
- b. Degree Programme in International Business
- c. Degree Programme in Information Technology
- d. Kirjasto- ja tietopalvelun ko
- e. Liiketalouden ko

- f. Tietojenkäsittelyn ko
- g. Musiikin ko
- h. Tanssinopettajan ko
- i. Viestinnän ko
- j. Maaseutuelinkeinojen ko
- k. Maisemasuunnittelun ko
- l. Puutarhatalouden ko
- m. Bioanalytiikan ko
- n. Ensihoidon ko
- o. Fysioterapian ko
- p. Hoitotyön ko
- q. Kuntoutusohjauksen - ja suunnittelun ko
- r. Optometrian ko
- s. Radiografian ja sädehoidon ko
- t. Sosiaalialan ko
- u. Suun terveydenhuollon ko
- v. Toimintaterapian ko
- w. Automaatiotekniikan ko
- x. Hyvinvointitekniikan ko
- y. Kone- ja tuotantotekniikan ko
- z. Laboratorioalan ko
- aa. Rakennustekniikan ko
- bb. Talotekniikan ko
- cc. Tietotekniikan ko

9. Koulutuslinjasi?

- a. Tutkintoon johtava nuorten koulutus
- b. Tutkintoon johtava aikuiskoulutus

10. Monesko opiskeluvuotesi kuluva vuosi on?

- a. 1. vuosi
- b. 2. vuosi
- c. 3. vuosi
- d. 4. vuosi
- e. 5. tai useampi vuosi

11. Opiskeletko yhä samalla koulutuslallalla kuin amk-opintoja aloittaessasi?

- a. Kyllä
- b. En

12. Muita kommentteja opiskelijaterveydenhuollosta tai muista kyselyn aiheista.